

Zakon o bezbednosti saobraćaja na putevima

I. UVODNE ODREDBE

Član 1.

Mere bezbednosti i druge mere u vezi sa bezbednošću i unapređenjem saobraćaja na putevima sprovode se po odredbama Zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima, po odredbama ovog zakona i po propisima na osnovu ovih zakona.

Član 2.

Ograničenje saobraćaja za određene kategorije vozila, u određeno vreme ili na određenom putu, opšte ograničenje brzine kretanja motornih vozila, kao i druge zabrane, obaveze i ograničenja moraju biti saopštena učesnicima u saobraćaju propisanim saobraćajnim znakom.

Na delu magistralnog i regionalnog puta koji prolazi kroz naseljena mesta može se zabrinuti saobraćaj motornim vozilima samo ako postoji drugi odgovarajući deo puta na kome se može normalno odvijati saobraćaj tih vozila.

Član 3.

Organi unutrašnjih poslova prate stanje bezbednosti saobraćaja na putevima, vrše kontrolu i regulisanje saobraćaja na putevima i nadzor nad sprovođenjem propisa i preduzimaju druge mere koje se odnose na bezbednost saobraćaja na putevima.

U vršenju poslova iz stava 1. ovog člana, organi unutrašnjih poslova, u okviru svog delokruga, preduzimaju i predlažu mere kojima se omogućuje uspešno ostvarivanje prava i interesa organizacija udruženog rada, drugih organizacija i građana u oblasti saobraćaja na putevima, saraduju sa organima društveno-političkih zajednica, stručnim organizacijama u oblasti saobraćaja, udruženjima građana i građanima i prihvataju njihovu inicijativu za rešavanje pitanja bezbednosti saobraćaja na putevima.

Član 4.

Kontrolu i regulisanje saobraćaja na putevima, kao i kontrolu nad vozačima i vozilima na putevima vrše radnici milicije.

Radnici milicije dužni su da učesnicima u saobraćaju pružaju odgovarajuću pomoć.

U rejonima vojnih objekata, na obuci i pri vršenju saobraćaja vojnih jedinica i vozila na putevima, regulisanje saobraćaja izuzetno mogu da vrše i vojna lica koja odrede nadležni vojni organi, u obimu kojim se osigurava bezbednost ostalih učesnika u saobraćaju.

Član 5.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju ova značenja:

1. "motokultivator" je vozilo na motorni pogon koje ima samo jednu osovinu i najviše 16 KS, konstruisano da vuče, potiskuje ili nosi izmenjiva oruđa za razne privredne radove, odnosno da služi za pogon takvih oruđa ili za vuču priključnog vozila;

2. "radna mašina" je svako vozilo na motorni pogon, osim motornih vozila, traktora, motokultivatora i bicikala sa motorom, koje je prvenstveno namenjeno za vršenje određenih radova sopstvenim uređajima i opremom, i koje po konstrukcionim osobinama ne može da razvije brzinu kretanja veću od 30 km na čas (kombajn, valjak, grejder, finišer, kopač rovova i

dr.).

II. SAOBRAĆAJ

1. Uključivanje vozila u saobraćaj i promena načina i pravca kretanja

Član 6.

Vozač vozila na motorni pogon kad se uključuje u saobraćaj iz dvorišta, garaže ili druge površine, ako mu je vidik zaklonjen drugim vozilom, objektom ili predmetom ili mu je vidljivost znatno smanjena zbog vremenskih ili drugih prilika, dužan je da na mestu gde se uključuje postavi lice koje će omogućiti izlazak vozila na put.

Član 7.

Pri uključivanju u saobraćaj sa zemljanog puta kao i sa površina na kojima se ne vrši saobraćaj, vozač ne sme na točkovima vozila iznositi blato na put sa savremenim kolovozom.

Član 8.

Vozač ne sme da vrši polukružno okretanje vozila na mestima gde je nedovoljna vidljivost (prevoji, krivine, i dr.).

Član 9.

Vozač ne sme kretanjem vozila unazad da ulazi u nepreglednu raskrnicu, da se kreće preko prelaza puta preko železničke pruge u nivou, niti da vozi na prevojima i u krivinama gde je preglednost nedovoljna.

2. Zaustavljanje i parkiranje

Član 10.

Vozač koji vozilo na motorni pogon ostavlja na putu, dužan je da preduzme sve potrebne mere radi sprečavanja neovlašćenih lica da vozilo stave u pokret, a naročito:

1. da prekine rad motora i uzme sa sobom ključ za stavljanje motora u pokret,
2. da na vozilu za koje je propisano da mora imati uređaj za obezbeđenje vozila od krađe postavi ovaj uređaj u položaj kojim se sprečava pokretanje vozila,
3. da zatvori sve prozore na kabini i karoseriji,
4. da zaključa brave na svih vratima vozila i ključeve uzme sa sobom.

Član 11.

Radi sprečavanja da vozilo na motorni pogon samo krene sa mesta na kome je ostavljeno, vozač je dužan da preduzme sledeće mere:

1. da stavi ručicu menjača u odgovarajući stepen prenosa i po potrebi pritegne parkirnu kočnicu,
2. ako je vozilo ostavljeno na putu sa uzdužnim nagibom, da okrene prednje točkove prema ivičnjaku trotoara ili kolovoza - ako se vozilo ostavlja na nizbrdici, odnosno da okrene prednje točkove prema sredini kolovoza - ako se vozilo ostavlja na uzbrdici.
3. da stavi klinaste podmetače pod odgovarajuće točkove vozila ako je na putu sa uzdužnim nagibom ostavljeno vozilo koje po propisima mora imati takve podmetače.

3. Prevoz lica i tereta motornim i priključnim vozilima

Član 12.

Na motornom i priključnom vozilu mogu se, u saobraćaju na putu, prevoziti lica samo u onom broju koji je označen u saobraćajnoj dozvoli za to vozilo.

Član 13.

Priključno vozilo u kome se prevoze putnici može biti pridodato samo autobusima u lokalnom prevozu.

Član 14.

Autobusima i trolejbusima, kojima se vrši javni prevoz kao i autobusima kojima se vrši prevoz lica za sopstvene potrebe, može se prevoziti onoliko lica koliko ima ugrađenih sedišta i određenih mesta za stajanje.

Broj mesta za stajanje utvrđuje se na osnovu fabričke dokumentacije o dozvoljenom opterećenju vozila i upisuje se u saobraćajnu dozvolu.

U autobusu i trolejbusu u kome su predviđena mesta za stajanje moraju biti ugrađeni držači.

Obaveštenje o broju sedišta i mesta za stajanje mora biti istaknuto na vidnom mestu u vozilu.

Član 15.

Autobusi i trolejbusi koji pored ugrađenih sedišta imaju i određena mesta za stajanje, ne smeju da se na putu kreću brzinom većom od 50 km na čas.

Član 16.

U autobusima i trolejbusima kojima se vrši javni prevoz zabranjeno je pušenje.

Član 17.

Na teretnim motornim vozilima, u prostoru određenom za smeštaj tereta, mogu se prevoziti najviše pet lica koja rade na utovaru ili istovaru tereta.

Lica iz stava 1. ovog člana ne smeju u vozilu stajati niti sedeti na stranicama karoserije, na nestabilnom teretu ili na teretu koji prelazi visinu tovarnog sanduka.

Na teretnom motornom vozilu koje nema stranice na karoseriji u prostoru za smeštaj tereta i na teretnom vozilu sa automatskim istovarivačem ne smeju se prevoziti lica.

Član 18.

Na teretnom motornom vozilu u prostoru određenom za smeštaj tereta izuzetno se mogu prevoziti radnici od mesta stanovanja do mesta rada i obratno, kao i sa jednog mesta rada na drugo (u daljem tekstu: skupni prevoz), pod uslovom da vozilo ima: sedišta pričvršćena za pod karoserije, stranice na karoseriji visoke najmanje 120 cm, čvrst spoljni naslon visok najmanje 120 cm na zadnjim sedištima, kao i na sedištima duž ivice karoserije ako su njene stranice niže od 120 cm nosač cerade i ceradu sa dva otvora za ventilaciju i stepenice za ulazak i izlazak lica koja se prevoze.

Ukupna težina lica koja se prevoze u teretnom motornom vozilu u prostoru za smeštaj tereta ne sme da pređe 70% nosivosti vozila i za svako lice koje se prevozi mora da bude obezbeđeno sedište širine najmanje 45 cm.

U slučaju evakuacije ili pružanja pomoći u elementarnim ili drugim nepogodama, teretnim motornim vozilom može se vršiti skupni prevoz lica iako nisu ispunjeni uslovi iz st. 1. i 2. ovog člana.

Član 19.

Teretno motorno vozilo kojim se vrši skupni prevoz, ne sme se kretati brzinom većom od 50 km na čas.

Član 20.

Ako se teretnim motornim vozilom prevozi stoka, u prostoru za smeštaj tereta ne smeju se prevoziti lica.

Član 21.

U teretnim motornim vozilima u prostoru za smeštaj tereta ne smeju se skupno prevoziti lica mlađa od 14 godina, a pojedinačno smeju samo uz pratnju punoletnog lica.

Član 22.

U zatvorenom prostoru motornog ili priključnog vozila koji se ne može iznutra otvoriti, ne smeju se prevoziti lica osim u vozilima organa unutrašnjih poslova, organa pravosuđa i oružanih snaga Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Član 23.

Teretnim motornim vozilom kojim se vrši skupni prevoz, može upravljati samo vozač koji je najmanje tri godine upravljao vozilom one kategorije kojoj pripada vozilo kojim se vrši prevoz lica.

Član 24.

Zabranjen je prevoz lica na spoljnim delovima motornog i priključnog vozila, sem lica koja poslove svog radnog mesta vrše u vezi sa namenom tog vozila (vatrogasno vozilo, vozilo gradske čistoće, vozilo elektrodistribucije i sl.).

Član 25.

Na priključnom vozilu, koje vuče teretno motorno vozilo, zabranjen je prevoz lica.

4. Prevoz lica traktorima i priključnim vozilima koje vuku traktori

Član 26.

Na traktoru je zabranjen prevoz lica, osim na sedištima ako su ugrađena pored sedišta vozača.

U priključnom vozilu koje vuče traktor može se vršiti prevoz lica koja obavljaju utovar ili istovar tereta ili radi obavljanja poljoprivrednih radova.

Prevoz lica u priključnom vozilu koje vuče traktor može se vršiti samo ako traktor vuče jedno priključno vozilo.

U priključnom vozilu sa automatskim istovarivačem koje vuče traktor mogu se prevoziti lica, samo kad je taj uređaj isključen.

Traktor koji vuče priključno vozilo kojim se vrši prevoz lica ne sme se kretati brzinom većom od 25 km na čas.

Član 27.

U priključnom vozilu koje vuče traktor može se prevoziti najviše pet lica.

Za vreme prevoza, lica moraju sedeti na podu tovarnog sanduka ili na tovaru ako tovar ne prelazi visinu tovarnog sanduka i ne smeju uskakati i iskakati dok je vozilo u pokretu, niti se

nalaziti na spoljnim delovima vozila ili na priključnim oruđima koja vuče traktor.

Član 28.

Skupni prevoz priključnim vozilom koje vuče traktor izuzetno se može vršiti samo radi obavljanja poljoprivrednih radova, i to od mesta stanovanja do mesta rada i obratno, odnosno sa jednog mesta rada na drugo, kao i u slučajevima evakuacije ili pružanja pomoći u elementarnim nepogodama, odnosno u saobraćajnim nezgodama i udesima ili drugim nesrećama.

Član 29.

Traktorom koji vuče priključno vozilo u kome se vrši skupni prevoz može upravljati samo vozač koji je najmanje tri godine proveo na upravljanju ovom kategorijom vozila.

5. Saobraćaj traktora koji vuku zaprežno vozilo

Član 30.

U saobraćaju na putu, osim na magistralnim putevima, traktor može vući samo jedno zaprežno vozilo koje je posebno preuređeno za traktorsku vuču i registrovano po odredbama člana 132. ovog zakona, i to samo ako se tim vozilom vrši prevoz poljoprivrednih proizvoda ili obavljaju poljoprivredni radovi.

Zaprežno vozilo koje vuče traktor mora imati točkove sa pumpanim, sunderastim ili sličnim gumama.

Zaprežno vozilo mora biti tako priključeno uz traktor da je razdaljina između traktora i zaprežnog vozila uvek ista, da je obezbeđena stabilnost oba vozila i da se pri normalnoj upotrebi onemogućuje odvajanje priključnog vozila od traktora.

Član 31.

Zaprežno vozilo koje vuče traktor, pored propisanih uređaja za zaprežno vozilo, mora u saobraćaju na putu imati na zadnjim točkovima ispravne uređaje za zaustavljanje i na radnoj strani dva crvena svetla za označavanje vozila i pokazivače pravca propisane za motorna i priključna vozila.

Ako traktor koji vuče zaprežno vozilo na ravnom putu može da razvije brzinu veću od 20 km na čas, zaprežno vozilo mora da ima i propisana stop svetla, koja su povezana sa uređajem za zaustavljanje.

Ukupna težina zaprežnog vozila koje vuče traktor u saobraćaju na putu ne sme preći 3.000 kilograma.

Član 32.

Na zaprežnom vozilu koje vuče traktor može se prevoziti najviše tri lica koja obavljaju utovar ili istovar tereta ili obavljaju poljoprivredne radove.

Lica koja se prevoze na zaprežnom vozilu koje vuče traktor ne smeju stajati u vozilu, sedeti na stranicama vozila ili na nestabilnom teretu niti se nalaziti na rudi za vreme kretanja vozila.

6. Saobraćaj radnih mašina i motokultivatora

Član 33.

Radna mašina koja se kreće snagom sopstvenog motora može u saobraćaju na putu imati samo one priključke koji služe nameni radne mašine.

Ako radna mašina nema svetlosno-signalne uređaje za davanje svetlosnih znakova

(stop svetla i pokazivače pravca), vozač odnosno pratilac je dužan da o promeni pravca kretanja vozila blagovremeno daje znak rukom.

Član 34.

Radna mašina u saobraćaju na putu mora imati ispravne uređaje za upravljanje i za zaustavljanje.

Na radnoj mašini ili priključku za vreme vožnje mogu se nalaziti samo vozač i pratilac.

Radna mašina koja prekoračuje granice dozvoljenih dimenzija, ukupne težine ili osovinskog opterećenja može se kretati u saobraćaju na putu samo uz posebnu dozvolu za vanredni prevoz.

Član 35.

Motokultivator može u saobraćaju na putu imati samo one priključke koji su za tu svrhu proizvedeni.

Ako motokultivator nema svetlosno-signalne uređaje za davanje svetlosnih znakova (stop svetla i pokazivače pravca), vozač je dužan da o promeni pravca kretanja vozila blagovremeno daje znak rukom.

Član 36.

Motokultivator u saobraćaju na putu mora imati ispravne uređaje za upravljanje i za zaustavljanje.

Na motokultivatoru se za vreme vožnje može nalaziti samo vozač.

U priključnom vozilu koje vuče motokultivator u saobraćaju na putu, dozvoljen je prevoz najviše tri lica, koja rade na utovaru i istovaru tereta ili obavljanju poljoprivrednih radova.

Prevoz lica u smislu stava 3. ovog člana može se vršiti samo ako motokultivatorom u saobraćaju na putu upravlja lice koje ima važeću dozvolu za vozača traktora.

7. Saobraćaj bicikala, bicikala sa motorom i motocikala

Član 37.

Na magistralnim i regionalnim putevima zabranjena je vožnja bicikla deci mlađoj od 12 godina.

Deca koja su kroz saobraćajno vaspitanje u školama i drugim ustanovama za vaspitanje i obrazovanje osposobljena za vožnju bicikla i o tome im je izdata potvrda, mogu, na lokalnim putevima, samostalno upravljati biciklom ako nisu mlađa od 9 godina.

Biciklom u saobraćaju na lokalnim putevima mogu upravljati i deca sa navršениh 7 godina, ako ih prati lice koje je starije od 16 godina.

Član 38.

Biciklom sa motorom u saobraćaju ne sme upravljati lice koje nije navršilo 14 godina.

Član 39.

Vozač bicikla ili bicikla sa motorom ako je stariji od 18 godina sme da prevozi samo dete do 7 godina starosti, i to ako na ovakvom vozilu postoji posebno ugrađeno

sedište ispred vozača.

Vozač motocikla sme da prevozi samo lice starije od 7 godina, ali samo na sedištu namenjenom za prevoz lica i to tako da ovo lice opkorači vozilo.

Vozač motocikla ne sme da prevozi lice koje je pod uticajem alkohola, ili koje ne može sobom da vlada.

Član 40.

Bicikl, bicikl sa motorom i motocikl u saobraćaju na putu mogu imati prikolicu sa dva točka priključenu tako da je obezbeđena stabilnost vozila. Ova prikolica ne sme biti šira od 0,8 m, i na zadnjoj levoj strani mora imati trouglasti katadiopter.

Član 41.

U prikolicama iz člana 40. ovog zakona, kao i u tovarnom sanduku tricikla, tricikla sa motorom i motocikla na tri točka ne smeju se prevoziti lica.

Član 42.

Na magistralnim i regionalnim putevima zabranjeno je učenje vožnje na biciklu i biciklu sa motorom.

Član 43.

Bicikl i bicikl sa motorom, kad se kreću po biciklističkoj stazi, ne smeju se kretati brzinom većom od 40 km na čas.

8. Saobraćaj zaprežnih vozila i kretanje stoke

Član 44.

Smatra se da vozač upravlja zaprežnim vozilom ako to čini iz vozila ili ako vodi stoku idući ispred ili pored nje.

Vozač zaprežnog vozila dužan je da vodi stoku pri prelasku preko puta rezervisanog za saobraćaj motornih vozila i na prelazu puta preko železničke pruge u nivou bez branika ili polubranika.

Član 45.

Vozač zaprežnog vozila koje se kreće iza drugog zaprežnog vozila dužan je da se kreće iza tog vozila na dovoljnom odstojanju, a najmanje na odstojanju od 50 metara, da bi se omogućilo preticanje bržih vozila.

Član 46.

Licima koja se prevoze zaprežnim vozilom na putu, zabranjeno je stajati u vozilu, sedeti na stranicama vozila i nalaziti se na rudi za vreme kretanja vozila.

Član 47.

Za zaprežno vozilo koje se kreće na putu može biti privezano samo jedno grlo stoke i to sa desne strane zadnjeg dela vozila.

Član 48.

Preko magistralnih i regionalnih puteva stoka se može pregoniti samo na preglednom delu puta, pri čemu se moraju preduzeti potrebne mere da se ne ometa i ne ugrožava bezbednost saobraćaja.

Prelaženje stoke u stadu ili krdu preko puteva iz stava 1. ovog člana moraju osiguravati najmanje dva goniča koji se postavljaju s jedne i s druge strane prelaza.

Član 49.

Na javnim putevima zabranjeno je hranjenje, zadržavanje i ostavljanje stoke.

Na magistralnim i regionalnim putevima zabranjeno je goniti stoku u stadu ili krdu i prikupljati je radi gonjenja na ispašu.

Opštinski organ unutrašnjih poslova može, kod sezonske seobe stoke, izuzetno dozvoliti gonjenje stoke u stadu ili krdu na magistralnim i regionalnim putevima i odrediti potrebne mere bezbednosti.

Član 50.

Kad se stoka goni ili vodi javnim putem, gonič stoke dužan je da obezbedi da leva polovina kolovoza bude slobodna za saobraćaj.

Na javnim putevima goniči su dužni da stoku koja se kreće u većem broju gone u odvojenim grupama da bi se vozilima omogućilo bezbednije preticanje.

Kada se stoka goni u stadu ili krdu noću, na početku i na kraju stada, odnosno krda mora se nalaziti po jedan gonič koji je dužan da nosi upaljeno svetlo vidljivo za druge učesnike u saobraćaju koji mu dolaze u susret, odnosno koji se kreću iza njega.

9. Kretanje pešaka

Član 51.

Pešaci, biciklisti i jahači, ako za njihovo kretanje ne postoje posebno izgrađene staze mogu, za svoje kretanje po putu, koristiti najviše jedan metar širine kolovoza, računajući od odgovarajuće ivice kolovoza.

Član 52.

Pre stupanja na kolovoz radi obilaženja neke prepreke koja se nalazi na trotoaru pešak je dužan da naročito obrati pažnju na udaljenost i brzinu kretanja vozila koje mu se približava kako bi mogao oceniti da li stupanjem na kolovoz ne ugrožava bezbednost saobraćaja.

Član 53.

Kolona pešaka koja se kolovozom kreće pod rukovodstvom vodiča (organizovana kolona) ne sme biti toliko duga da svojom dužinom onemogućava normalno vršenje saobraćaja.

Ako se kolovozom kreće više organizovanih kolona pešaka odstojanje između pojedinih kolona mora biti najmanje 30 metara.

Noću i u uslovima smanjene vidljivosti kao i u drugim slučajevima kad to zahteva bezbednost saobraćaja, pešaci koji se kreću po kolovozu u organizovanoj koloni, osim kad se kreću odobrene povorke i vojne jedinice, dužni su da se kreću u koloni po jedan.

10. Vučenje vozila

Član 54.

Vučenje vozila na motorni pogon na putu, može da se vrši pomoću užeta, krute veze

(rude) i oslanjanjem ili vešanjem vozila o vučno vozilo.

Pomoću užeta ne sme da se vuče vozilo na motorni pogon na kome su neispravni uređaji za upravljanje ili uređaji za zaustavljanje, niti teretno motorno vozilo i autobus.

Krutom vezom ne sme da se vuče vozilo na motorni pogon koje nema ispravan uređaj za upravljanje niti vozilo na motorni pogon teže od vučnog vozila ako mu je neispravna radna kočnica.

Član 55.

Ako se Vučenje vozila na motorni pogon vrši pomoću užeta ili krute veze, lice koje upravlja vučenim vozilom mora da ima odgovarajuću dozvolu za upravljanje onom kategorijom vozila kojoj pripada vozilo koje se vuče.

Član 56.

Vučenje natovarenog teretnog motornog vozila, odnosno traktora sa priključnim vozilom dozvoljeno je samo do prvog mesta pogodnog za pretovar tereta, a izuzetno i do mesta na kome se može otkloniti kvar na vozilu.

Član 57.

Odstojanje između vučnog i vučenog vozila na motorni pogon, ako se vuče užetom mora da iznosi tri do pet metara, a ako se vuče pomoću krute veze može da iznosi i manje od tri metra.

Član 58.

Vozilo na motorni pogon koje na putu vuče drugo neispravno vozilo na motorni pogon ne sme se kretati brzinom većom od 40 km na čas.

Vučenim vozilom zabranjeno je prevoziti lica.

11. Naizmenično propuštanje vozila

Član 59.

Organizacija udruženog rada koja je zbog izvođenja radova na putu prinuđena da organizuje naizmenično propuštanje vozila iz suprotnih smerova jednom saobraćajnom trakom, reguliše ovo propuštanje postavljanjem privremenih uređaja za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova na krajnjim tačkama ovakve deonice puta. Ako je deonica kraća i pregledna čitavom svojom dužinom i ako radovi kratko traju, ovo regulisanje mogu vršiti i određena lica iz organizacije udruženog rada i to naizmeničnim dizanjem, odnosno spuštanjem crvene i zelene zastavice ili postavljanjem crvene ili zelene table okruglog oblika.

U slučaju regulisanja saobraćaja pomoću crvene i zelene zastavice odnosno crvene i zelene table, prolaz imaju ona vozila koja nailaze iz smera gde je podignuta zelena zastavica, odnosno postavljena zelena tabla.

12. Probne vožnje

Član 60.

Za probne vožnje pri kojima se radi ispitivanja svojstva proizvedenih ili prepravljenih vozila na motorni pogon, mora odstupati od pojedinih odredaba propisa o bezbednosti saobraćaja na putevima, potrebno je posebno odobrenje.

Član 61.

Odobrenje iz člana 60. ovog zakona izdaje opštinski organ unutrašnjih poslova.

Odobrenje za probne vožnje, koje se vrše na teritoriji dva ili više opštinskih organa unutrašnjih poslova, kao i na putevima na kojima kontrolu i regulisanje saobraćaja vrše posebne jedinice saobraćajne milicije, izdaje Republički sekretarijat za unutrašnje poslove.

Ako bi se probnom vožnjom mogli oštetiti put ili putni objekti, odobrenje za probnu vožnju izdaje se u saglasnosti sa nadležnim organom, odnosno organizacijom koja upravlja putem na kome se vrši probna vožnja.

Član 62.

Zahtev za izdavanje odobrenja za probnu vožnju treba da sadrži: vrstu i tip vozila, svrhu probe, ime i prezime vozača i broj njegove vozačke dozvole, podatke o licima koja će se za vreme vožnje nalaziti u vozilu, naziv puta i relaciju na kojoj se probna vožnja vrši, vreme izvođenja, naznačenje odredaba iz propisa o bezbednosti saobraćaja od kojih će se odstupiti i posebne mere bezbednosti koje je organizator probne vožnje dužan o svom trošku preduzeti za vreme vožnje.

Član 63.

Vozilo na motorni pogon kojim se vrši probna vožnja, pored registarskih odnosno probnih tablica, mora biti na prednjem i zadnjem delu posebno obeleženo natpisom "PROBNA VOŽNJA".

13. Sportske i druge priredbe na putu

Član 64.

Za održavanje sportskih i drugih priredaba na putu potrebno je posebno odobrenje.

Odobrenje iz stava 1. ovog člana izdaje organ unutrašnjih poslova, shodno odredbama člana 61. ovog zakona.

Član 65.

Zahtev za izdavanje odobrenja mora biti podnet nadležnom organu najmanje 15 dana pre dana početka održavanja priredbe.

Zahtev treba da sadrži: naziv organizatora, put i relaciju na kojoj će se priredba održati, vreme održavanja i mere koje organizator predviđa da preduzme za obezbeđenje učesnika i gledalaca priredbe.

Uz zahtev se mora priložiti program priredbe i pravila takmičenja.

Član 66.

Ako se sportska priredba na kojoj se motorna vozila takmiče u brzini održava na putu na kome se za vreme priredbe isključuje saobraćaj (trke na zatvorenoj stazi), zahtevu za izdavanje odobrenja za održavanje takve priredbe mora se priložiti saglasnost organa ili organizacije koja se stara o održavanju puta na kome se priredba održava.

Član 67.

Zahtev za izdavanje odobrenja za održavanje sportskih i drugih priredaba na putu odbiće se ukoliko nije blagovremeno podnet ili ako se utvrdi da organizator ne može obezbediti potreban red i sprovesti odgovarajuće mere za obezbeđenje učesnika i

gledalaca priredbe, kao i ako bi se obustavom saobraćaja na važnim saobraćajnim pravcima u većom meri ometao ili ugrožavao saobraćaj na putu.

U odobrenju za održavanje priredbe na putu nadležni organ unutrašnjih poslova naročito će naglasiti mere bezbednosti koje je organizator priredbe dužan da preduzme kao i način na koji je organizator dužan da obavesti javnost o merama ograničenja saobraćaja i drugim merama koje će preduzeti povodom održavanja priredbe.

Član 68.

Takmičare koji učestvuju na priredbi mogu pratiti samo vozila obeležena posebnom oznakom koju određuje organizator priredbe. Primerak ove oznake organizator dostavlja organu nadležnom za izdavanje odobrenja i svim organima unutrašnjih poslova opština preko čijih teritorija prolaze putevi na kojima se priredba održava, najdocnije pet dana pre početka priredbe.

Član 69.

Organizator je dužan da odmah, a najkasnije u roku od 24 časa posle održavanja priredbe ukloni sa puta sve znakove upozorenja, obaveštenja i druge oznake, uređaje i predmete koji su bili postavljeni u vezi sa održavanjem priredbe.

Član 70.

Ako utvrdi da organizator nije preduzeo mere bezbednosti navedene u odobrenju, organ unutrašnjih poslova koji je izdao odobrenje za održavanje priredbe može odobrenje povući i priredbu zabraniti.

Radnik organa unutrašnjih poslova koji je određen da se stara o bezbednosti saobraćaja na priredbi može narediti da se priredba koja je u toku prekine, ako ustanovi da organizator nije preduzeo mere navedene u odobrenju ili ako to zahtevaju drugi razlozi bezbednosti.

III. DUŽNOSTI U SLUČAJU SAOBRAĆAJNE NEZGODE

Član 71.

Svaki učesnik u saobraćajnoj nezgodi u kojoj je bilo poginulih ili povređenih lica ili u kojoj je nastala veća materijalna šteta, dužan je:

1. da ostane na mestu saobraćajne nezgode i sačeka dolazak organa ovlašćenog za vršenje uviđaja, s tim što se može privremeno udaljiti samo radi pružanja pomoći licima povređenim u nezgodi ili ako mu je samom potrebna pomoć ili radi obaveštavanja nadležnih organa o nezgodi;
2. da preduzme sve što je u njegovoj moći da se otklone opasnosti od nastajanja nove saobraćajne nezgode na istom mestu, da se ne menja stanje na mestu nezgode, i da se čuvaju postojeći tragovi pod uslovom da se na taj način ne ugrožava bezbednost saobraćaja;
3. da o saobraćajnoj nezgodi odmah obavesti najbliži organ unutrašnjih poslova, a ako je bilo povređenih lica najbližu organizaciju udruženog rada u oblasti zdravstva.

Ako učesnik iz stava 1. ovog člana, nije u mogućnosti da o saobraćajnoj nezgodi obavesti organ unutrašnjih poslova, odnosno organizaciju udruženog rada u oblasti zdravstva, to je dužno da učini svako drugo lice koje se zatekne ili naiđe na mesto nezgode.

Član 72.

Organi unutrašnjih poslova dužni su da odmah po saznanju izađu na mesto saobraćajne nezgode u kojoj je bilo poginulih ili povređenih lica ili u kojoj je nastala veća materijalna šteta.

Član 73.

Organizacija udruženog rada u oblasti zdravstva kada primi na lečenje lice povređeno u saobraćajnoj nezgodi i u slučaju kada povređeno lice umre u zdravstvenoj organizaciji od zadobijenih povreda, dužna je da o tome odmah obavesti organ unutrašnjih poslova opštine na čijoj teritoriji je njeno sedište.

Član 74.

Neposredni učesnici u saobraćajnoj nezgodi u kojoj je nastala samo materijalna šteta manja od 10.000 dinara, dužni su:

1. da odmah sa kolovoza uklone vozilo i druge predmete koji su usled saobraćajne nezgode ostali na kolovozu;
2. da jedan drugome pokažu isprave o identitetu, registraciji, osiguranju vozila i o pravu na upravljanje vozilom.

Ako na mestu saobraćajne nezgode iz stava 1. ovog člana nije prisutan vlasnik, odnosno korisnik drugog vozila koje je učestvovalo u saobraćajnoj nezgodi, prisutni vozač, učesnik u saobraćajnoj nezgodi, dužan je da odsutnom vlasniku, odnosno korisniku drugog vozila, dostavi svoje ime i prezime i adresu stana.

Član 75.

Zajednica osiguranja imovine i lica kod koje je korisnik, odnosno sopstvenik vozila osiguran od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima, dužna je da opštinski organ za unutrašnje poslove nadležan po mestu nastanka saobraćajne nezgode u kojoj je nastala samo manja materijalna šteta, obaveštava o broju saobraćajnih nezgoda i visini pričinjene materijalne štete.

Zajednica osiguranja je dužna da izveštaje iz stava 1. ovog člana, dostavlja najkasnije do 15. januara tekuće godine za proteklu godinu.

IV. VOZAČI

1. Uslovi za upravljanje vozilima

Član 76.

Traktorom u saobraćaju na putu može upravljati samostalno samo lice koje ima važeću dozvolu za vozače traktora ili važeću vozačku dozvolu koja daje pravo na upravljanje motornim vozilima kategorije B, C i D.

Član 77.

Vozač traktora mora ispunjavati zdravstvene uslove koji su propisani za vozače motornih vozila kategorije B.

Član 78.

Radnom mašinom, motokultivatorom i biciklom sa motorom u saobraćaju na putevima može upravljati samo lice kome je izdata potvrda o poznavanju saobraćajnih propisa, odnosno lice koje poseduje važeću vozačku dozvolu ili dozvolu

za vozača traktora.

Član 79.

Dozvola za vozača traktora oduzeće se vozaču u slučajevima i pod uslovima koji su odredbama čl. 196. i 198. Zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima propisani za oduzimanje vozačke dozvole.

Rešenje o oduzimanju dozvole za vozača traktora u smislu stava 1. ovog člana i rešenje o oduzimanju vozačke dozvole na osnovu člana 196. i člana 198. Zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima, donosi opštinski organ unutrašnjih poslova koji vozača vodi u evidenciji.

Radnik milicije koji vrši kontrolu i regulisanje saobraćaja na putevima će na licu mesta privremeno oduzeti dozvolu za vozača traktora i vozača isključiti iz saobraćaja kada se steknu osnovi i uslovi iz člana 197. Zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima, propisani za privremeno oduzimanje vozačke dozvole.

Radnik milicije koji je u smislu stava 3. ovog člana oduzeo dozvolu za vozača traktora i organ unutrašnjih poslova čiji je radnik oduzeo dozvolu, sa oduzetom dozvolom postupiće na način propisan u članu 197. st 5-7. Zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima.

Član 80.

Vozaču traktora kome je izrečena mera bezbednosti ili zaštitna mera zabrane upravljanja traktorom, ta zabrana će se upisati u njegovu dozvolu za vozača traktora, odnosno u važeću vozačku dozvolu iz člana 76. ovog zakona.

Član 81.

Vozač traktora kome je zabrana upravljanja traktorom upisana u dozvolu za vozača traktora, odnosno u važeću vozačku dozvolu iz člana 76. ovog zakona, vozač traktora kome je dozvola za vozača traktora oduzeta na osnovu člana 79. stav 1. ovog zakona, kao i vozač traktora kome je dozvola za vozača traktora privremeno oduzeta na licu mesta na osnovu člana 79. stav 3. ovog zakona, ne sme da u saobraćaju na putu upravlja traktorom za vreme trajanja zabrane, odnosno za vreme za koje mu je dozvola za vozača traktora oduzeta.

Član 82.

Zaprežnim vozilom na javnim putevima može upravljati samo lice starije od 14 godina.

2. Osposobljavanje kandidata za vozače

Član 83.

Obrazovanje lica za zanimanje vozača u sistemu usmerenog obrazovanja, vrše organizacije udruženog rada u oblasti obrazovanja na osnovu propisa o usmerenom obrazovanju, po programu koji obuhvata najmanje sadržaj programa donetog u skladu sa ovim zakonom.

Osposobljavanje kandidata za zanimanje vozača motornih vozila i vozača traktora može da se vrši po odredbama ovog zakona najkasnije do početka školske 1983/84. godine. Posle ovog roka obrazovanje lica za zanimanje vozača motornih vozila i vozača traktora vršiće se isključivo u sistemu usmerenog obrazovanja.

Član 84.

Osposobljavanje kandidata za vozače motornih vozila i vozače traktora mogu da vrše organizacije udruženog rada.

Osposobljavanje kandidata za vozače motornih vozila i vozače traktora mogu da vrše i društvene organizacije i udruženja građana čiji su ciljevi unapređivanje bezbednosti saobraćaja na putevima.

Društvene organizacije i udruženja građana čiji su ciljevi unapređivanje bezbednosti saobraćaja na putevima, osposobljavanje kandidata za vozače motornih vozila i vozače traktora, vrše neposredno u svojim radnim zajednicama.

Član 85.

Organizacije udruženog rada i radne zajednice iz člana 84. ovog zakona (u daljem tekstu: centri za obuku vozača) moraju biti opremljeni tako da mogu uspešno da osposobljavaju kandidate za vozače za bezbedno upravljanje vozilom u saobraćaju na putu.

Član 86.

Kao instruktor za obučavanje kandidata za vozača traktora iz oblasti upravljanja vozilom, može biti angažovano i lice koje nema dozvolu za vozača - instruktora pod uslovom da je najmanje tri godine upravljalo motornim vozilom B, C ili D kategorije i koje je posebno obučeno za upravljanje traktorom, ili vozač traktora koji je na upravljanju traktorom proveo najmanje tri godine.

Član 87.

Centri za obuku vozača pored opštih uslova za izvođenje nastave, moraju imati:

1. sredstva, uređaje i učila za osposobljavanje kandidata za vozače,
2. vozila na motorni pogon one kategorije za koju vrše obuku, i
3. odgovarajući stručni kadar za teoretsko i praktično osposobljavanje kandidata za vozače.

Bliže propise o uslovima iz stava 1. ovog člana donose Republički sekretarijat za unutrašnje poslove i Republički sekretarijat za obrazovanje i nauku.

Član 88.

Početna obuka iz upravljanja vozilom može se vršiti samo na uređenom poligonu ili drugom prostoru koji za tu svrhu odobri nadležni organ skupštine opštine.

Član 89.

Opštinski organ za unutrašnje poslove na čijem području se nalazi sedište centra za obuku vozača utvrđuje da li ovaj centar ispunjava uslove propisane ovim zakonom za vršenje delatnosti osposobljavanja kandidata za vozače motornih vozila i vozače traktora.

Osposobljavanje kandidata za vozače motornih vozila i vozače traktora, kao delatnost organizacija udruženog rada, društvenih organizacija i udruženja građana iz člana 84. ovog zakona, upisuje se u sudski registar.

Uz zahtev za upis u sudski registar podnosi se i rešenje opštinskog organa za unutrašnje poslove da su ispunjeni propisani uslovi za rad centra za obuku vozača.

Član 90.

U centrima za obuku vozača kandidat za vozača se osposobljava za bezbedno upravljanje vozilom u saobraćaju na putu.

Osposobljavanje kandidata za vozače mogu da vrše samo lica koja imaju dozvolu za vozača - instruktora.

Osposobljavanje kandidata za teoretski deo ispita mogu da vrše i lica koja nemaju dozvolu za vozača - instruktora, ako imaju najmanje višu stručnu spremu i položen vozački ispit.

Kandidat za vozača može se samostalno osposobljavati za teoretski deo ispita.

Član 91.

Obučavanje kandidata za vozače može se vršiti samo na vozilima koja su registrovana u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji i koja imaju ugrađenu pomoćnu kočnicu između kandidata i vozača - instruktora ili duple komande.

Za vreme izvođenja obuke u vozilu se mogu nalaziti samo kandidat i vozač - instruktor, a po potrebi i lice koje je ovlašćeno da vrši nadzor nad obukom kandidata.

Odredba stava 1. ovog člana u pogledu duplih komandi odnosno pomoćne kočnice ne odnosi se na traktore i motocikle.

Član 92.

Centri za obuku vozača izvode nastavu prema nastavnom planu i programu i uredno vode propisane evidencije o obuci kandidata za vozače.

Bliže propise o nastavnom planu i programu i evidencijama koje vode centri za obuku vozača, donose u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, Republički sekretarijat za unutrašnje poslove, Republički sekretarijat za obrazovanje i nauku i Republički sekretarijat za zdravlje i socijalnu politiku.

Član 93.

Nadzor nad radom centra za obuku vozača, u pogledu ispunjavanja propisanih uslova kao i izvođenja nastave prema nastavnom planu i programu, vrši opštinski organ unutrašnjih poslova.

Ako organ unutrašnjih poslova u vršenju nadzora utvrdi da centar za obuku vozača ne ispunjava propisane uslove ili nastavu ne izvodi prema nastavnom planu i programu, rešenjem će odrediti rok do koga se moraju ispuniti propisani uslovi, odnosno otkloniti utvrđeni nedostaci.

Ako centar za obuku vozača u određenom roku ne ispuni propisane uslove, odnosno ne otkloni utvrđene nedostatke, opštinski organ za unutrašnje poslove zabraniće mu privremeno rad dok ne ispuni propisane uslove, odnosno ne otkloni nedostatke i o zabrani rada obavestiće skupštinu opštine.

Žalba protiv rešenja iz stava 3. ovog člana ne odlaže izvršenje rešenja.

Član 94.

Republički sekretarijat za unutrašnje poslove po pribavljenom mišljenju Republičkog sekretarijata za saobraćaj može zabraniti da se vrši obučavanje kandidata za vozače u upravljanju motornim vozilom i traktorom na određenim magistralnim i regionalnim putevima i u određeno vreme, ako to zahtevaju razlozi bezbednosti saobraćaja.

Rešenje o zabrani iz stava 1. ovog člana, na lokalnim putevima, može doneti opštinski

organ za unutrašnje poslove po pribavljenom mišljenju nadležnog organa uprave skupštine opštine.

Član 95.

Ispit za vozača - instruktora može polagati vozač koji je navršio 23 godine života i ima najmanje srednju stručnu spremu i 3 godine vozačku dozvolu za upravljanje ovom kategorijom motornih vozila za koju se izdaje instruktorska dozvola i koji za poslednjih 5 godina nije pravosnažno osuđen za krivično delo ugrožavanja bezbednosti saobraćaja.

Ispit za vozača - instruktora polaže se pred komisijom koju obrazuje centar za obuku vozača.

Ispit za vozača - instruktora može se polagati i pred visokoškolskom organizacijom koju ovlasti Republički sekretarijat za obrazovanje i nauku i Republički sekretarijat za unutrašnje poslove.

Ispit za vozača-instruktora polagaće se po odredbama ovog zakona najkasnije do početka školske 1983/84. godine. Posle ovog roka ispit za vozača-instruktora polagaće se u vaspitno-obrazovnoj organizaciji za sticanje obrazovanja za zanimanje vozača motornih vozila i vozača traktora.

Vozaču koji je položio ispit za vozača-instruktora, opštinski organ unutrašnjih poslova koji ga vodi u evidenciji vozača, izdaje dozvolu za vozača-instruktora, sa rokom važenja od tri godine.

Troškove polaganja ispita za vozača-instruktora snosi kandidat.

Član 96.

Bliže propise o programu i načinu polaganja ispita za vozača-instruktora, donose u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, Republički sekretarijat za unutrašnje poslove, Republički sekretarijat za obrazovanje i nauku i Republički sekretarijat za zdravlje i socijalnu politiku.

Bliže propise o obrascu dozvole za vozača-instruktora, njenom izdavanju, produženju, zameni i evidencijama, donosi Republički sekretarijat za unutrašnje poslove.

Član 97.

Sa pripremanjem kandidata za vozača motornog vozila i vozača traktora u upravljanju vozilom na putu, može se početi kad se utvrdi da je kandidat stekao potrebno znanje iz propisa o bezbednosti saobraćaja i upravljanja vozilom na poligonu.

U upravljanju motornim vozilom i traktorom na putu, može se obučavati i lice koje ima do jednu godinu manje od godina života propisanih za izdavanje dozvole za vozača za onu kategoriju vozila u koju spada vozilo na kome se vrši osposobljavanje, ali ispit za vozača može polagati tek kad navrši godine starosti propisane u članu 157. Zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima, odnosno u članu 111. ovog zakona.

Član 98.

Obuku kandidata u upravljanju motornim vozilom i traktorom, vozač-instruktor ne sme da vrši ako je pod uticajem alkohola ili drugih opojnih sredstava, bolestan, umoran ili u takvom psihičkom stanju da je nesposoban da vrši siguran nadzor nad kandidatom koga obučava.

Vozač-instruktor ne sme dozvoliti kandidatu za vozača da upravlja vozilom ako smatra da kandidat nije u dovoljnoj meri obučen ili da zbog umora, bolesti, psihičkog stanja u kome se nalazi ili zbog uticaja alkohola ili drugih razloga nije sposoban da sigurno upravlja vozilom na putu.

Član 99.

Kandidat za vozača motocikla i kandidat za vozača traktora može se obučavati u upravljanju vozilom na putu i bez nadzora vozača-instruktoru ako je prethodno položio ispit iz propisa o bezbednosti saobraćaja na putevima ili ako već ima vozačku dozvolu. Za vreme obuke kandidat mora pri sebi imati potvrdu o položenom ispitu iz propisa o bezbednosti saobraćaja na putevima, odnosno vozačku dozvolu.

Motocikl odnosno traktor na kome se vrši obučavanje mora biti označen tablicama propisanim članom 155. Zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima.

Kandidat za vozača motocikla odnosno traktora ne sme se obučavati vozilom na putu dok ne bude u dovoljnoj meri osposobljen za sigurno upravljanje vozilom.

Član 100.

Za vreme upravljanja motornim vozilom i traktorom, kandidat za vozača mora kod sebe da ima lekarsko uverenje da je telesno i duševno sposoban za upravljanje motornim vozilom i traktorom i dužan je da ga pokaže na zahtev ovlašćenog lica.

Član 101.

Visinu naknade za osposobljavanje kandidata za vozače motornih vozila i vozače traktora, utvrđuju samoupravnim sporazumom centri za obuku vozača, u skladu sa propisima o društvenoj kontroli cena.

Član 102.

Republički sekretarijat za unutrašnje poslove doneće bliže propise o načinu obeležavanja vozila na kojima se vrši obučavanje kandidata za vozača.

3. Vozački ispit

Član 103.

Ispit za vozača motornog vozila kategorije B, C, D i E može se polagati samo u mestu koje ima propisanu putnu signalizaciju, savremeno uređene raskrsnice i puteve sa intenzivnim saobraćajem motornih vozila.

Postojanje uslova iz stava 1. ovog člana utvrđuje Republički sekretarijat za unutrašnje poslove.

Ispit za vozača motornog vozila kategorije A i ispit za vozača traktora može se polagati i u mestu koje ne ispunjava uslove propisane u stavu 1. ovog člana.

Član 104.

Vozački ispit i ispit za vozača traktora polaže se pred ispitnom komisijom koju obrazuje centar za obuku vozača.

Ispitna komisija se sastoji od predsednika i dva člana. Predsednik i članovi komisije imaju svoje zamenike. Jedan član ispitne komisije je ispitivač za teoretski, a drugi za praktični deo ispita.

Jedan član ispitne komisije je radnik organa unutrašnjih poslova koga odredi nadležni

opštinski organ unutrašnjih poslova, a drugi član komisije je iz redova vozača-instruktora.

Predsednik ispitne komisije i njegov zamenik moraju imati najmanje višu školsku spremu i vozačku dozvolu najmanje tri godine.

Članovi komisije-ispitivači moraju imati srednju školsku spremu i položen ispit za vozača - instruktora ove kategorije vozila za koju kandidat polaže ispit.

Troškove polaganja vozačkog ispita, odnosno ispita za vozača traktora snosi kandidat.

Troškovi učešća radnika organa unutrašnjih poslova u ispitnoj komisiji, padaju na teret centra za obuku vozača i uplaćuju se u korist sredstava opštinskog organa unutrašnjih poslova

Član 105.

Za polaganje vozačkog ispita i ispita za vozača traktora kao i za proveru znanja o poznavanju saobraćajnih propisa, kandidat podnosi prijavu. Ako kandidat za vozača polaže ispit pred ispitnom komisijom centra za obuku vozača u kome se nije osposobljavao, uz prijavu prilaže i potvrdu centra za obuku vozača u kome se osposobljavao, koja pored podataka o broju časova obuke, sadrži i mišljenje da li je kandidat osposobljen za samostalno upravljanje vozilom u saobraćaju na putu.

Lica koja ponovo polažu vozački ispit iz razloga propisanih u članu 114. stav 2. ovog zakona i lica koja taj ispit, odnosno ispit za vozača traktora ponovo polažu po članu 119. stava 3. ovog zakona, mogu ove ispite polagati i bez prethodnog osposobljavanja u centru za obuku vozača.

Član 106.

Lice koje se prijavljuje za polaganje vozačkog ispita dužno je da uz prijavu podnese i lekarsko uverenje da je telesno i duševno sposobno za upravljanje vozilom one kategorije za koju polaže vozački ispit, koje ne sme biti starije od 6 meseci.

Lekarsko uverenje izdaje se na osnovu pregleda u kome pored lekara opšte prakse obavezno učestvuju: lekar-specijalista za očne bolesti, lekar-specijalista za nervne bolesti, psiholog, a po potrebi i lekari drugih specijalnosti.

Član 107.

Na vozačkom ispitu utvrđuje se da li je kandidat savladao gradivo predviđeno programom osposobljavanja za vozača motornog vozila.

Na ispitu za vozača traktora utvrđuje se da li kandidat poznaje saobraćajne znakove i osnovna pravila saobraćaja i da li poseduje praktično znanje i potrebnu veštinu za upravljanje traktorom.

Na proveru znanja za vozača radne mašine, vozača motokultivatora, vozača tramvaja i vozača bicikla sa motorom utvrđuje se da li kandidat poznaje saobraćajne znakove i osnovna pravila saobraćaja.

Član 108.

Proveru znanja o poznavanju saobraćajnih propisa kandidata za vozača radnih mašina, vozača motokultivatora, vozača tramvaja i kandidata za vozača bicikla sa motorom, vrši komisija koju obrazuje centar za obuku vozača. Troškove provere znanja snosi kandidat.

Član 109.

O položenom vozačkom ispitu i ispitu za vozača traktora, centar za obuku vozača izdaje kandidatu uverenje.

O pozitivnim rezultatima koje vozač pokaže u postupku provere znanja o poznavanju saobraćajnih propisa, centar za obuku vozača izdaje vozaču uverenje.

Uverenje iz st. 1. i 2. ovog člana izdaje se na obrascu, čiji oblik i sadržinu kao i vrstu, kvalitet i boju materijala propisuje Republički sekretarijat za unutrašnje poslove.

Član 110.

Republički sekretarijat za unutrašnje poslove doneće bliže propise o načinu polaganja ispita za vozača motornih vozila i vozača traktora, o načinu provere znanja i izdavanju potvrde o poznavanju saobraćajnih propisa.

4. Vozačka dozvola, dozvola za vozače traktora i potvrda o poznavanju saobraćajnih propisa

Član 111.

Dozvola za vozača traktora izdaće se licu koje ispunjava ove uslove:

1. da je položilo ispit za upravljanje traktorom;
2. da je navršilo 16 godina života;
3. da je duševno i telesno sposobno za upravljanje traktorom;
4. da mu odlukom nadležnog organa nije zabranjeno upravljanje motornim vozilom ili traktorom.

Član 112.

Dozvola za vozača traktora izdaje se sa rokom važenja do 10 godina a može se izdati i sa kraćim rokom važenja ako je na lekarskom pregledu utvrđeno da lice kome se dozvola izdaje ima izvesne duševne ili telesne nedostatke, koji još ne predstavljaju smetnju za upravljanje traktorom, ali postoje izgledi da će se njegovo zdravstveno stanje pogoršati kroz kraće vreme.

Član 113.

Dozvola za vozača traktora izdaće se i licu koje poseduje vojnu vozačku dozvolu na osnovu koje ima pravo da upravlja traktorom sa i bez priključnog vozila, ako zahtev za zamenu podnese u roku propisanom Zakonom o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima.

Član 114.

Vozačku dozvolu, dozvolu za vozača traktora i potvrdu o poznavanju saobraćajnih propisa, izdaje opštinski organ unutrašnjih poslova na čijem području lice kome se izdaje dozvola ima prebivalište, a licu koje zbog zaposlenja, studiranja ili drugih opravdanih razloga boravi van mesta prebivališta duže od tri meseca, može izdati opštinski organ unutrašnjih poslova na čijem području lice ima boravište.

Ako vozač ne zatraži izdavanje vozačke dozvole u roku od 2 godine od dana položenog ispita, vozačka dozvola se može izdati tek nakon ponovo položenog vozačkog ispita.

Član 115.

Dozvola za vozača traktora, odnosno potvrda o poznavanju saobraćajnih propisa izdaje se na obrascu čiji oblik, sadržinu, boju, vrstu i kvalitet materijala propisuje Republički sekretarijat za unutrašnje poslove.

Član 116.

Obrazac vozačke dozvole, obrazac dozvole za vozača traktora i obrazac potvrde o poznavanju saobraćajnih propisa može da štampa samo organizacija udruženog rada koju ovlasti Republički sekretarijat za unutrašnje poslove i ne sme se puštati u slobodnu prodaju.

Član 117.

Kad upravlja traktorom, tramvajem, biciklom sa motorom, radnom mašinom ili motokultivatorom, vozač mora imati pri sebi važeću dozvolu, odnosno potvrdu o poznavanju saobraćajnih propisa i dužan je da je pokaže na zahtev radnika organa unutrašnjih poslova koji vrše kontrolu i regulisanje saobraćaja na putu, kao i na zahtev zakonom ovlašćenog radnika drugog organa.

Vlasnik, odnosno nosilac prava raspolaganja vozilom iz stava 1. ovog člana, kao i vozač kome je takvo vozilo povereno na upravljanje, ne sme dati vozilo na upravljanje licu koje nema važeću vozačku dozvolu ili dozvolu za vozača traktora, odnosno potvrdu o poznavanju saobraćajnih propisa.

Član 118.

Vozač vozila na motorni pogon, koji promeni prebivalište, dužan je da se u roku od 30 dana od dana dolaska u novo prebivalište prijavi organu unutrašnjih poslova opštine na čijoj je teritoriji njegovo novo prebivalište radi upisa u evidenciju vozača.

Član 119.

Važenje vozačke dozvole i dozvole za vozača traktora produžava na zahtev vozača opštinski organ unutrašnjih poslova koji vozača vodi u svojoj evidenciji.

Član 120.

Republički sekretarijat za unutrašnje poslove propisuje postupak za izdavanje, zamenu, produženje važenja i način vođenja evidencije o vozačkim dozvolama i dozvolama za vozače traktora, kao i postupak za izdavanje i način vođenja evidencije o izdatim potvrdama o poznavanju saobraćajnih propisa.

5. Zdravstveni pregled vozača i kontrola alkoholisanosti

Član 121.

Redovnom zdravstvenom pregledu podležu:

1. vozači koji upravljaju vozilom na motorni pogon kojima se vrši javni prevoz, kao i drugi vozači kojima je upravljanje vozilima na motorni pogon osnovno zanimanje u vremenskim razmacima koji ne mogu biti duži od tri godine;
2. vozači traktora kojima je dozvola izdata sa kraćim rokom važenja zbog nepovoljnog zdravstvenog stanja - pre svakog produženja važenja dozvole;
3. vozači motornih vozila za koje je na lekarskom pregledu utvrđeno da imaju izvesne duševne ili telesne nedostatke koji još ne predstavljaju smetnju za upravljanje motornim vozilom, ali postoje izgledi da će se njihovo zdravstveno stanje pogoršati kroz kraće vreme - u roku koji lekar odredi;

4. vozači motornih vozila i vozači traktora koji su navršili 65 godina života - u vremenskim razmacima koji ne mogu biti duži od tri godine.

Član 122.

Organizacije udruženog rada koje vrše javni prevoz, kao i druge samoupravne organizacije i zajednice i organi koji vrše prevoz za sopstvene potrebe, odgovorni su da se vozači iz člana 121. ovog zakona u propisanom roku podvrgavaju redovnim zdravstvenim pregledima i da vode evidencije o tim pregledima.

Organizacija, zajednice i organi za stava 1. ovog člana ne smeju dozvoliti da njihovim vozilom upravlja vozač koji se u propisanom roku nije podvrgao redovnom zdravstvenom pregledu.

Član 123.

Zdravstvene preglede i izdavanje lekarskih uverenja o telesnoj i duševnoj sposobnosti za upravljanje vozilima na motorni pogon vrše organizacije udruženog rada u oblasti zdravstva koje ispunjavaju propisane uslove u pogledu kadrova i materijalne opreme za vršenje ovih poslova.

Republički sekretarijat za zdravlje i socijalnu politiku, propisuje vrstu, obim i način vršenja zdravstvenih pregleda, uslove u pogledu kadrova i materijalne opreme za vršenje ovih pregleda i utvrđuje koje organizacije udruženog rada u oblasti zdravstva ispunjavaju ove uslove.

Član 124.

Odredbe čl. 169. do 172. Zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima, kao i sankcije propisane istim zakonom za povredu ovih odredaba, primenjuju se i na vozače traktora.

Član 125.

Upućivanje na kontrolni zdravstveni pregled vrši rešenjem opštinski organ unutrašnjih poslova koji vozača vodi u evidenciji.

Kontrolni zdravstveni pregled vozača vrši organizacija udruženog rada u oblasti zdravstva koju odredi organ unutrašnjih poslova koji je vozača uputio na pregled, a koja ispunjava uslove iz člana 123. ovog zakona.

U vršenju kontrolnog zdravstvenog pregleda vozača obavezno učestvuje lekar-specijalista za bolesti zbog kojih se vozač upućuje na lekarski pregled.

Član 126.

Troškove redovnih i kontrolnih zdravstvenih pregleda vozača zaposlenih u svojstvu vozača u organizacijama udruženog rada i drugim organizacijama ili organima uprave ili kod pojedinaca, snosi organizacija, organ uprave ili pojedinac kod koga je vozač zaposlen.

Ostali vozači samo snose troškove redovnih zdravstvenih pregleda, kao i troškove kontrolnih zdravstvenih pregleda ako se na pregledu ustanovi da nisu sposobni za vozače. Ako se na kontrolnom pregledu ustanovi da su sposobni za vozače, troškove ovih pregleda snosi organ unutrašnjih poslova koji ih je uputio na pregled.

Član 127.

Ako postoje dva ili više lekarskih nalaza sa oprečnim mišljenjima o zdravstvenoj sposobnosti vozača, smatraće se da je vozač nesposoban za upravljanje vozilom sve

do konačnog nalaza i mišljenja posebne drugostepene komisije, koju obrazuje Republički sekretarijat za zdravlje i socijalnu politiku.

Troškovi komisije iz stava 1. ovog člana regulišu se u skladu sa odredbama člana 126. ovog zakona.

Republički sekretarijat za zdravlje i socijalnu politiku propisaće postupak za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti vozača u slučajevima iz stava 1. ovog člana.

Član 128.

Analizu krvi i urina ili analizu krvi radi utvrđivanja alkoholisanosti vozača i drugih učesnika u saobraćaju mogu vršiti samo organizacije udruženog rada u oblasti zdravstva i organi unutrašnjih poslova koji raspolažu potrebnom opremom i stručnim kadrom za vršenje tih poslova.

Republički sekretarijat za zdravlje i socijalnu politiku u sporazumu sa Republičkim sekretarijatom za unutrašnje poslove propisuje uslove u pogledu stručnih kadrova i opreme koje moraju ispunjavati organizacije udruženog rada u oblasti zdravstva i organi unutrašnjih poslova koji vrše analize iz stava 1. ovog člana, propisuje postupak za uzimanje i transportovanje krvi ili krvi i urina za analizu, metodologiju zdravstvenog pregleda i utvrđuje koje organizacije udruženog rada u oblasti zdravstva i organi unutrašnjih poslova ispunjavaju uslove iz stava 1. ovog člana.

Član 129.

Prilikom prijema lica na pregled i lečenje organizacija udruženog rada u oblasti zdravstva, ako ustanovi da je ono vozač motornog vozila, dužna je da to konstatuje u njegovom zdravstvenom kartonu i istoriji bolesti.

Ako se prilikom pregleda ili lečenja vozača osnovano posumnja ili utvrdi da je nesposoban da upravlja svim ili pojedinim kategorijama motornih vozila, organizacija udruženog rada u oblasti zdravstva je dužna da ovo konstatuje u njegovom zdravstvenom kartonu, istoriji bolesti i otpusnoj listi, i da o tome pismeno obavesti nadležni organ unutrašnjih poslova odmah, a najkasnije u roku od 7 dana.

V. VOZILA

1. Ispitivanje vozila

Član 130.

Ispitivanje vozila na motorni pogon i priključnih vozila koja se serijski ili pojedinačno proizvode ili prepravljaju vrši organizacija udruženog rada ili druga organizacija koju ovlasti Republički sekretarijat za unutrašnje poslove, u saglasnosti sa Republičkim sekretarijatom za saobraćaj i Republičkim sekretarijatom za privredu.

O ispitivanju vozila iz stava 1. ovog člana izdaje se odobrenje.

Na prepravljenim vozilima odobrenjem se ne može smanjivati nosivost utvrđena od strane proizvođača prilikom proizvodnje vozila. Vozila na kojima je po dosadašnjim propisima odobrenjem smanjena nosivost podvrgavaju se ponovnom ispitivanju radi određivanja stvarne nosivosti prilikom naredne registracije, odnosno produženja registracije.

Član 131.

Organizacije udruženog rada, kao i druge organizacije i samostalne zanatske radnje koje se bave popravkom motornih i priključnih vozila dužne su da vode urednu

evidenciju o svim oštećenim vozilima koja su kod njih opravljena. Evidencija mora da sadrži podatke o sopstveniku odnosno nosiocu prava korišćenja vozila, o samom vozilu, a posebno opis oštećenja na vozilu, vreme prijema vozila na popravku, kao i druge podatke koji mogu biti od značaja za utvrđivanje krivične ili druge odgovornosti.

2. Registracija

Član 132.

U saobraćaju na putevima mogu učestvovati traktori, radne mašine, motokultivatori, bicikli sa motorom, zaprežna vozila, kao i priključna vozila koja vuku traktori i motokultivatori, samo ako su registrovana.

Za registrovano vozilo iz stava 1. ovog člana izdaje se potvrda o registraciji i registarske tablice.

Registarska tablica sadrži naziv opštine i registarski broj vozila.

Republički sekretarijat za unutrašnje poslove utvrdiće registraciona područja za motorna i priključna vozila i propisati oblik, veličinu i način postavljanja registarskih tablica za vozila iz stava 1. ovog člana, postupak registracije, obrazac potvrde o registraciji i vođenje evidencije o registrovanim vozilima.

Član 133.

Registraciju motornih i priključnih vozila i vozila iz člana 132. ovog zakona vrši organ unutrašnjih poslova opštine na čijoj je teritoriji prebivalište sopstvenika, odnosno sedište nosioca prava korišćenja vozila.

Član 134.

Ne može se registrovati ono vozilo na motorni pogon ili priključno vozilo koje građanin, na osnovu zakona ili drugih propisa, ne može koristiti u saobraćaju na putevima.

Član 135.

Traktori koji se koriste isključivo u poljoprivredne svrhe, zaprežna vozila, radne mašine, motokultivatori i bicikli sa motorom podležu ponovnoj registraciji samo prilikom promene sopstvenika, odnosno nosioca prava korišćenja ili promene prebivališta sopstvenika.

Član 136.

Traktori koji se koriste za vršenje javnog prevoza ili za druge radove van poljoprivrede, registruju se pod uslovima predviđenim za registraciju motornih i priključnih vozila.

Član 137.

Registrovati se mogu samo oni traktori, kao i priključna i preuređena zaprežna vozila koje vuku traktori za koja je na tehničkom pregledu utvrđeno da su ispravna.

Član 138.

Za vozila iz člana 132. ovog zakona izdaje se jedna od sledećih vrsta registarskih tablica:

1. registarske tablice za traktore,

2. registarske tablice za zaprežna vozila,
3. registarske tablice za radne mašine i motokultivatore,
4. registarske tablice za bicikle sa motorom,
5. registarske tablice za priključna vozila koja vuku traktori i motokultivatori, a koriste se u poljoprivredi.

Registarske tablice za traktore koji se koriste u poljoprivredi, za motokultivatore i za njihova priključna vozila su zelene boje, a sve ostale registarske tablice su bele boje.

Član 139.

Traktori i radne mašine u saobraćaju na putu moraju da imaju po dve registarske tablice, a zaprežna vozila, motokultivatori i bicikli sa motorom - po jednu registarsku tablicu.

Registarske tablice moraju na vozilu da budu postavljene tako da se dobro vide i da budu čitljive.

Lake prikolice koje se ne registruju, a vučene su od strane vozila iz stava 1. ovog člana, moraju u saobraćaju na putu da imaju na svojoj zadnjoj strani registarsku tablicu sa ponovljenim registarskim brojem vučnog vozila.

Član 140.

Kad upravlja vozilom iz člana 132. ovog zakona vozač mora da ima kod sebe važeću potvrdu o registraciji za to vozilo i dužan je da je pokaže na zahtev ovlašćenog lica.

Član 141.

Registrovano vozilo mora u saobraćaju na putu nositi one registarske tablice koje su za to vozilo izdate i čiji je broj upisan u važeću saobraćajnu dozvolu, odnosno u potvrdu o registraciji.

Zabranjeno je na neregistrovano vozilo stavljati i u saobraćaju na putu koristiti registarske tablice.

Član 142.

Sopstvenik odnosno nosilac prava korišćenja registrovanog vozila koji otuđi svoje vozilo ili promeni prebivalište odnosno sedište, dužan je da tu promenu prijavi nadležnom opštinskom organu za unutrašnje poslove u roku od 30 dana.

3. Tehnički pregledi

Član 143.

Radi utvrđivanja tehničke ispravnosti traktora, kao i priključnih i preuređenih zaprežnih vozila koja vuku traktori, vrše se tehnički pregledi tih vozila.

Na tehničkom pregledu se utvrđuje da li vozilo ima propisane uređaje i da li su ti uređaji u ispravnom stanju, kao i da li ispunjava i druge propisane uslove za učestvovanje u saobraćaju.

Član 144.

Tehnički pregled motornih i priključnih vozila, kao i vozila iz člana 143. ovog zakona, vrši organizacija udruženog rada ili druga organizacija koja za to dobije ovlašćenje od Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove.

Organizacija iz stava 1. ovog člana dužna je da izda potvrdu o utvrđenoj tehničkoj ispravnosti vozila.

Član 145.

Republički sekretarijat za unutrašnje poslove doneće bliže propise o minimumu uslova u pogledu tehničke opreme i kadrova kojima mora raspolagati organizacija udruženog rada ili druga organizacija koja vrši tehnički pregled vozila, kao i o načinu vršenja pregleda, izdavanju potvrde i vođenju evidencije o izvršenim tehničkim pregledima.

Član 146.

Organizacija koja dobije ovlašćenje za vršenje tehničkih pregleda dužna je da obezbedi da uređaji pomoću kojih se vrše tehnički pregledi uvek budu u ispravnom stanju, da se pregledi vrše savesno i na propisani način i da se uredno vode propisane evidencije.

Ako se prilikom nadzora utvrdi da je ovlašćena organizacija prestala da ispunjava propisane uslove, da su uređaji pomoću kojih se vrši pregled neispravni ili da se pregledi ne vrše savesno i na propisani način, Republički sekretarijat za unutrašnje poslove može oduzeti ovlašćenje za vršenje tehničkih pregleda.

Član 147.

Tehnički pregledi motornih i priključnih vozila, kao i vozila iz člana 143. ovog zakona, mogu biti redovni i vanredni.

Redovni tehnički pregledi vozila vrše se jednom godišnje, a vozila na motorni pogon i priključnih vozila kojima se vrši javni prevoz ili prevoz opasnih materija i vozila na kojima se vrši obučavanje kandidata za vozače, svakih 6 meseci.

Na vanredni tehnički pregled upućuje se vozilo na motorni pogon i priključno vozilo koje je isključeno iz saobraćaja zbog tehničke neispravnosti uređaja za upravljanje ili uređaja za kočenje, koje je u saobraćajnoj nezgodi toliko oštećeno da se opravdano može zaključiti da su na njemu oštećeni sklopovi i uređaji koji su bitni za stanovišta bezbednosti saobraćaja, vozilo na motorni pogon koje izduvnim gasovima ili na drugi način prekomerno zagađuje vazduh, odnosno koje proizvodi prekomernu buku, kao i ako se osnovano posumnja da je na vozilu neispravan uređaj za spajanje vučnog i priključnog vozila.

Troškove tehničkih pregleda vozila snosi sopstvenik, odnosno nosilac prava korišćenja vozila.

VI. SAOBRAĆAJNO-TEHNIČKE MERE

Član 148.

Tehničko regulisanje saobraćaja na magistralnim i regionalnim putevima vrši Republički sekretarijat za saobraćaj, a na lokalnim putevima i ulicama u naseljenim mestima - opštinski organ uprave nadležan za poslove saobraćaja.

Pod tehničkim regulisanjem saobraćaja podrazumevaju se sve mere i akcije kojima se utvrđuje režim saobraćaja, a naročito: usmeravanje tranzitnog, teretnog, biciklističkog, zapreznog i pešačkog saobraćaja, određivanje jednosmernih puteva i ulica, utvrđivanje puteva i ulica u kojima se zabranjuje saobraćaj ili saobraćaj određene vrste vozila, ograničenje brzine kretanja za sve ili pojedine kategorije vozila, određivanje prostora za parkiranje i zaustavljanje vozila, utvrđivanje najbezbednijeg načina regulisanja saobraćaja na pojedinim raskrscima i slično.

Član 149.

Investicioni program za izgradnju i rekonstrukciju javnih puteva i ulica u naseljenim mestima mora, u delu koji se odnosi na saobraćajne uslove odgovarajućeg područja, sadržavati i prognozu, režim i strukturu saobraćaja, proračun propusne moći puta ili dela puta, situacioni plan i stacionažu saobraćajnih znakova i program rada svetlosne signalizacije kao i druge podatke od uticaja na bezbednost saobraćaja.

Član 150.

Organizacija udruženog rada, odnosno organ nadležan za održavanje puteva i ulica u naseljenim mestima izradiće za već izgrađene puteve i ulice, najkasnije u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, saobraćajno-tehničku dokumentaciju o postavljanju saobraćajnih znakova, u skladu sa usvojenim urbanističkim planovima.

Izrađenu tehničku dokumentaciju o postavljanju saobraćajnih znakova pregleda komisija, koju obrazuje organ nadležan za tehničko regulisanje saobraćaja iz člana 148. ovog zakona, u koju pored predstavnika organa nadležnog za unutrašnje poslove ulaze i predstavnici drugih zainteresovanih organa i organizacija. Organizacija odnosno organ iz stava 1. ovog člana dužna je da postupi po primedbama ove komisije.

Usvojenu tehničku dokumentaciju saobraćajnih znakova čuva organizacija odnosno organ nadležan za održavanje puteva i ulica u naseljenim mestima.

Član 151.

Investicioni program za izgradnju javnih puteva i tehnička dokumentacija saobraćajnih znakova na postojećim putevima su javni.

Član 152.

Radi preduzimanja potrebnih mera za planiranje, kontrolu i regulisanje saobraćaja na putevima, organi i organizacije nadležni za održavanje puteva dužni su davati odgovarajuće podatke o putu i o saobraćaju na putu, koje od njih zatraži nadležni organ unutrašnjih poslova.

VII. POSEBNE MERE ZA BEZBEDNOST SAOBRAĆAJA

Član 153.

Brzina kretanja motornih vozila na određenom putu ili delu puta, kao i brzina kretanja motornih vozila u određene dane ili u određenom vremenskom razmaku, može se ograničiti samo kad to zahtevaju razlozi bezbednosti saobraćaja, odnosno ako se može osnovano očekivati da će saobraćaj biti izuzetno jak u vreme za koje se određuje ograničenje.

Rešenje o ograničenju brzine iz stava 1. ovog člana na magistralnim i regionalnim putevima izvan naseljenih mesta donosi Republički sekretarijat za unutrašnje poslove u sporazumu sa Republičkim sekretarijatom za saobraćaj, a na ostalim putevima, opštinski organ unutrašnjih poslova u sporazumu sa opštinskim organom uprave nadležnim za poslove saobraćaja.

Član 154.

Radi bezbednosti saobraćaja i obezbeđenja njegovog nesmetanog odvijanja, kao i u slučaju kad to zahtevaju razlozi održavanja javnog reda i mira, može se obustaviti saobraćaj ili odrediti posebno ograničenje saobraćaja na određenim putevima ili delovima puta za vreme dok postoje razlozi zbog kojih se te mere preduzimaju.

Rešenje o obustavljanju ili posebnom ograničenju saobraćaja iz stava 1. ovog člana donosi opštinski organ unutrašnjih poslova, odnosno Republički sekretarijat za unutrašnje poslove na putevima na kojima ovaj organ vrši kontrolu i regulisanje saobraćaja.

Član 155.

Ako organizacija udruženog rada ili organ koji se stara o održavanju puteva ne održava put na način određen propisima o putevima i time dovede u neposrednu opasnost učesnike u saobraćaju, organ unutrašnjih poslova iz člana 154. stav 2. ovog zakona doneće rešenje kojim će narediti preduzimanje mera potrebnih za uspostavljanje uslova za bezbedan saobraćaj na putu.

Član 156.

Nadzor nad saobraćajnim znakovima na putevima u pogledu bezbednosti saobraćaja vrši opštinski organ unutrašnjih poslova, odnosno Republički sekretarijat za unutrašnje poslove, na putevima na kojima ovaj organ vrši kontrolu i regulisanje saobraćaja.

Ako na javnom putu nedostaje saobraćajni znak ili ako je takav znak nepravilno postavljen ili ako je suvišan, ili ako je dotrajao, organ iz stava 1. ovog člana narediće svojim rešenjem organizaciji ili organu koji postavlja saobraćajne znakove da takav znak postavi, odnosno ukloni ili zameni.

Član 157.

Saglasnost na rešenje o vanrednom prevozu koji se donosi po propisima o putevima daje opštinski organ unutrašnjih poslova, a ako se vanredni prevoz vrši na teritoriji dva ili više organa unutrašnjih poslova ili na putevima na kojima kontrolu i regulisanje saobraćaja vrše posebne jedinice saobraćajne milicije - Republički sekretarijat za unutrašnje poslove.

Organizacija ili lice koje vrši vanredni prevoz organizuje pratnju prevoza.

Organ unutrašnjih poslova koji daje saglasnost na rešenje o vanrednom prevozu može odrediti da se prevoz vrši uz pratnju radnika milicije kao i način vršenja pratnje.

Član 158.

Ako radnik organa unutrašnjih poslova koji vršeci poslove kontrole i regulisanja saobraćaja ili ovlašćeni radnik nadležnog inspekcijuskog organa u vršenju inspekcijuskog nadzora, zatekne na putu vozilo parkirano suprotno propisima ili na mestu na kome ono predstavlja opasnost ili smetnju u saobraćaju ili kretanju pešaka, doneće usmeno rešenje da vozač, ako je prisutan, odmah vozilo ukloni, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

Ako se u slučaju iz stava 1. ovog člana vozač ne nalazi na licu mesta, organ unutrašnjih poslova, odnosno radnik nadležnog inspekcijuskog organa doneće, bez saslušanja stranke, rešenje kojim će se naložiti da se to vozilo ukloni u roku koji se može računati i na minute. Ovo rešenje se nalepljuje na vozilo uz naznačenje dana i časa kada je nalepljeno i time se smatra da je dostavljanje izvršeno. Docnije oštećenje ili uništenje ovog rešenja nema uticaja na valjanost dostavljanja.

Ako vozač, sopstvenik, odnosno korisnik u slučajevima iz st. 1. i 2. ovog člana, ne ukloni vozilo, radnik organa unutrašnjih poslova, odnosno ovlašćeni radnik nadležnog inspekcijuskog organa narediće da se to vozilo o trošku sopstvenika, odnosno korisnika ukloni na drugo mesto, koje je u neposrednoj blizini mesta sa kojeg je vozilo uklonjeno, ako za to postoje mogućnosti, ili na drugo mesto koje je za to posebno

određeno o čemu se, ako postoje mogućnosti, obaveštava vozač, sopstvenik, odnosno korisnik vozila.

Žalba protiv rešenja iz st. 1. i 2. ovog člana ne odlaže izvršenje.

Član 159.

Ako radnik organa unutrašnjih poslova, vršeći poslove kontrole i regulisanje saobraćaja, zatekne u saobraćaju:

1. vozilo koje nije registrovano po važećim propisima ili je označeno stranim registarskim tablicama na kojima brojevi i oznake nisu u skladu sa međunarodnim ugovorima koje je Jugoslavija ratifikovala, ili se kreće po isteku važenja potvrde o izdavanju probnih tablica, zaustaviće vozilo i narediće vozaču da skine registarske tablice i da mu ih preda, a vozaču će izdati potvrdu o oduzimanju registarskih tablica sa napomenom da preduzme sve mere radi registracije vozila u skladu sa propisima,
2. vozilo koje se kreće putem na kome je trajno ili u određeno vreme zabranjen saobraćaj vozila one kategorije u koju to vozilo spada ili vozilo koje je označeno probnim tablicama, a kreće se putem koji nije naveden u potvrdi, narediće vozaču da odmah prekine saobraćaj na tom putu, a vozaču će izdati potvrdu o izdatom naređenju,
3. vozilo koje se u zimskim uslovima kreće putem bez propisane zimske opreme, narediće vozaču da odmah prekine saobraćaj i da vozilo ukloni sa kolovoza.

Ako vozač ne postupi po naređenju iz stava 1. ovog člana, radnik organa unutrašnjih poslova koji vrši poslove kontrole i regulisanja saobraćaja, isključiće vozilo iz saobraćaja.

Član 160.

U postupku pripreme i izrade urbanističkog plana i programa komunalne ili stambeno-komunalne izgradnje učestvuje i predstavnik nadležnog opštinskog organa unutrašnjih poslova, a ako su ti planovi i programi od značaja za širu društveno-političku zajednicu onda i predstavnik Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove.

Član 161.

Republički sekretarijat za unutrašnje poslove doneće bliže propise o uslovima i načinu proveravanja poznavanja propisa o bezbednosti saobraćaja na putevima u slučajevima iz člana 119. stav 2. ovog zakona.

Član 162.

Radnik milicije koji poseduje vozačku dozvolu "B" kategorije može, ako je za to obučen, upravljati i motornim vozilima kategorije C i D u slučajevima kad je takvo vozilo potrebno ukloniti sa puta, odvesti ga do prostora za parkiranje ili drugog mesta gde će se dalje čuvati, ako njegov vozač ne može ili ne sme njime upravljati.

Član 163.

Radi ostvarivanja povoljnijih uslova za bezbednost saobraćaja na putevima organi unutrašnjih poslova na zahtev obrazovno-vaspitnih i drugih organizacija udruženog rada, organa uprave i građana, mogu organizovati saobraćajne patrole građana i školske saobraćajne patrole.

Saobraćajne patrole iz stava 1. ovog člana mogu vršiti regulisanje saobraćaja samo u

prisustvu saobraćajnog milicionera. Izuzetno, kad školske saobraćajne patrole obezbeđuju prolaz školske dece preko kolovoza pred školskim zgradama, prisustvo saobraćajnog milicionera nije obavezno.

Članovi saobraćajnih patrola moraju biti posebno osposobljeni za vršenje regulisanja saobraćaja i imati uniformu ili posebne oznake, a naredbe koje izdaju učesnicima u saobraćaju moraju biti u skladu sa propisima o pravilima saobraćaja i znacima koje daju ovlašćena lica.

Učesnici u saobraćaju dužni su postupati po zahtevima i naredbama saobraćajnih patrola.

Republički sekretarijat za unutrašnje poslove doneće bliže propise o obuci, uniformi, oznakama i drugim pitanjima vezanim za funkcionisanje saobraćajnih patrola.

VII. UNUTRAŠNJA KONTROLA

Član 164.

Samoupravne interesne zajednice, organizacije udruženog rada i druge organizacije i organi koji su dužni da organizuju i trajno vrše kontrolu nad ispunjavanjem propisanih uslova i drugih mera iz člana 8. Zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima (u daljem tekstu: unutrašnja kontrola), propisaće svojim opštim aktima organizaciju, delokrug, ovlašćenja i način vršenja kontrole, način vođenja evidencija o vršenju kontrole kao i odgovornost radnika koji obavljaju dužnost unutrašnje kontrole.

Član 165.

Organizacije i organ iz člana 164. ovog zakona, dužni su da svojim opštim aktima regulišu pitanja koja se odnose naročito na primenu propisa o:

- zdravstvenim uslovima koje moraju ispunjavati vozači;
- psihofizičkom stanju vozača (trezvenost, odmornost i druga psihička i fizička stanja);
- proveru znanja iz oblasti bezbednosti saobraćaja;
- radnom vremenu vozača (dnevnom, nedeljnom, mesečnom) i o odmorima vozača;
- načinu određivanja posade na vozilima sa gledišta bezbednosti saobraćaja;
- redovnim i vanrednim tehničkim pregledima vozila;
- periodičnim i povremenim pregledima vozila;
- dnevnoj kontroli ispravnosti vozila;
- pravilnom vršenju primopredaje vozila kada se u toku radnog dana vrši smenjivanje vozača;
- uređajima, opremi, alatu i rezervnim delovima na vozilu;
- ispravnosti i korišćenju tahografa i kontroli i evidenciji tahografskih traka ili ploča;
- pravilnom opterećivanju vozila (broj putnika, težina tovara, obezbeđenje putnika i tovara i sl.);
- higijensko-tehničkim uslovima koje moraju da ispune vozila, a koji utiču na bezbedno upravljanje vozilom;

- vođenju evidencije, praćenju i analizama saobraćajnih nezgoda i prekršaja u kojima su učestvovali vozači i o preduzimanju odgovarajućih mera u vezi s tim;
- načinu organizovanja i sprovođenja saobraćajno-vaspitnog i propagandnog rada za veću bezbednost u okviru organizacije;
- tome da redovi vožnje, način nagrađivanja vozača i dr. ne utiču na ugrožavanje bezbednosti saobraćaja;
- izgradnji i rekonstrukciji javnih puteva;
- održavanju i zaštiti javnih puteva;
- saobraćajnim znakovima;
- vođenju evidencije o stanju na putevima, i
- informisanju javnosti o stanju na putevima.

Član 166.

Opštinski organ unutrašnjih poslova vrši kontrolu rada organizacija udruženog rada i drugih organizacija i organa u sprovođenju propisa o unutrašnjoj kontroli.

Član 167.

Samoupravne interesne zajednice, organizacije udruženog rada i druge organizacije i organi u kojima se vrši nadzor iz člana 166. ovog zakona dužni su da ovlašćenom licu omogućе vršenje nadzora, stave na raspolaganje odgovarajuću dokumentaciju i da daju potrebne podatke i obaveštenja.

Član 168.

Ovlašćeno lice za vršenje nadzora sastaviće zapisnik o izvršenom pregledu i nalazima i jedan primerak uručiti organizaciji ili organu kod kojih je pregled izvršen.

Član 169.

Ovlašćeno lice dužno je da čuva kao službenu tajnu sve podatke za koje je saznalo u vršenju poslova nadzora za koje je radna organizacija utvrdila da predstavljaju poslovnu, odnosno službenu tajnu.

Član 170.

Organi unutrašnjih poslova u vršenju nadzora nad sprovođenjem propisa o unutrašnjoj kontroli dužni su da u poslovima od zajedničkog interesa sarađuju sa inspeksijskim službama i drugim organima i organizacijama, međusobno razmenjuju podatke i informacije i jedni drugima pružaju pomoć.

IX. SAVET ZA BEZBEDNOST SAOBRAĆAJA

Član 171.

U cilju razvijanja preventivnih aktivnosti u oblasti bezbednosti saobraćaja i koordiniranja i saradnje svih subjekata na unapređenju opšte bezbednosti u saobraćaju kao delatnosti od opšteg društvenog interesa, obrazuje se Republički savet za bezbednost saobraćaja na putevima (u daljem tekstu: Republički savet), kao posebno društveno telo.

Za obavljanje aktivnosti iz stava 1. ovog člana u opštini, odnosno gradu Beogradu može se osnovati opštinski odnosno gradski savet za bezbednost saobraćaja na

putevima kao posebno društveno telo.

Član 172.

Republički savet razmatra i proučava određena pitanja iz oblasti bezbednosti saobraćaja i saobraćajne preventive; inicira i predlaže mere za unapređenje opšte bezbednosti saobraćaja; inicira i ostvaruje saradnju i koordinaciju svih organa i organizacije koje preventivno deluju u saobraćaju; organizuje i podstiče aktivnosti na saobraćajnom vaspitanju i obrazovanju radnih ljudi i građana (saobraćajno-vaspitne akcije i manifestacije, takmičenja, izrada i obezbeđenje vaspitno-propagandnih sredstava, naučnoistraživački rad); daje mišljenje o predlozima zakona i drugih akata kojima se uređuju pitanja od interesa za bezbednost saobraćaja; daje mišljenja i predloge o merama za tehničko uređenje saobraćaja i poboljšanje bezbednosti svih učesnika u saobraćaju; ostvaruje i podstiče koordinaciju i inicira saradnju između republičkih organizacija i organa opštinskih saveta za bezbednost saobraćaja, organizacija udruženog rada, interesnih zajednica, društvenih organizacija, organizacija u oblasti informativne delatnosti, nauke, obrazovanja i kulture i drugih organizacija i organa koji vrše poslove u oblasti bezbednosti saobraćaja; saraduje sa odgovarajućim telima za bezbednost saobraćaja u Federaciji, drugim socijalističkim republikama i socijalističkim autonomnim pokrajinama i odgovarajućim organizacijama stranih zemalja; i vrši i druge poslove od interesa za bezbednost saobraćaja na putevima.

Član 173.

Republički savet sačinjavaju predsednik i određen broj članova.

U sastav Republičkog saveta ulazi: predstavnik Republičkog sekretarijata za saobraćaj, Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove, Republičkog sekretarijata za privredu, Republičkog sekretarijata za obrazovanje i nauku i određen broj članova koje imenuje Izvršno veće iz reda istaknutih naučnih, kulturnih i društveno-političkih radnika, naučnih organizacija i drugih organizacija i zajednica koje se bave poslovima bezbednosti saobraćaja.

U sastav Republičkog saveta ulaze i predstavnici društvenih organizacija koje se bave poslovima bezbednosti saobraćaja na putevima, a koje Izvršno veće određuje aktom o imenovanju članova Republičkog saveta.

U sastav Republičkog saveta ulaze i predstavnici društvenih organizacija koje se bave poslovima bezbednosti saobraćaja na putevima, a koje Izvršno veće određuje aktom o imenovanju članova Republičkog saveta.

Stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe saveta vrši Republički sekretarijat za unutrašnje poslove.

Član 174.

Mandat članova Republičkog saveta traje četiri godine.

Član 175.

Republički savet radi isključivo u sednicama, a odluke donosi većinom glasova svih članova saveta.

Republički savet donosi poslovnik kojim bliže utvrđuje organizaciju i način svoga rada.

X. FINANSIRANJE BEZBEDNOSTI SAOBRAĆAJA

Član 176.

Društveno-političke zajednice u okviru svojih prava i dužnosti obezbeđuju sredstva za finansiranje unapređenja bezbednosti saobraćaja na putevima.

Za unapređenje bezbednosti saobraćaja na putevima koriste se i sredstva od novčanih kazni za prekršaje predviđene propisima o bezbednosti saobraćaja na putevima.

Od ukupnih sredstava iz stava 2. ovog člana 50% pripada opštini čiji je organ naplatio kaznu, odnosno na čijoj teritoriji je plaćena novčana kazna i iskazuje se u buyetu opštine, a 50% pripada Republici i iskazuje se u buyetu Socijalističke Republike Srbije.

Sredstva iz stava 3. ovog člana koriste se isključivo za:

1. finansiranje aktivnosti saveta za bezbednost saobraćaja na putevima,
2. tehničku opremu jedinica milicije koje vrše kontrolu i regulisanje saobraćaja na putevima,
3. naučnoistraživački rad u oblasti bezbednosti saobraćaja na putevima i
4. otklanjanje neposrednih opasnosti na putevima (izgradnja stajališta, otklanjanje "crnih tačaka" i dr.).

Sredstva iz stava 3. ovog člana koriste se prema programu koji donosi Izvršno veće Skupštine Socijalističke Republike Srbije na predlog Republičkog saveta za bezbednost saobraćaja na putevima, odnosno Skupština odgovarajuće društveno-političke zajednice na predlog saveta za bezbednost saobraćaja na putevima.

Ako u opštini nije obrazovan savet za bezbednost saobraćaja na putevima program iz stava 5. ovog člana donosi skupština opštine na predlog svog izvršnog saveta.

Član 177.

Za finansiranje aktivnosti iz člana 176. stav 4. ovog zakona, mogu se koristiti i druga sredstva koja se obezbede za ove namene.

XI. KAZNE NE ODREDBE

Član 178.

Novčanom kaznom od 100.000 do 1.000.000 novih dinara kazniće se za prekršaj organizacija udruženog rada, samoupravna interesna zajednica ili drugo pravno lice:

1. ako naredi ili dozvoli da se probna vožnja vozila na motorni pogon vrši bez odobrenja (član 60);
2. ako postupi protivno odredbama člana 122. ovog zakona;
3. ako naredi ili dozvoli da u saobraćaju na putu učestvuju vozila koja nose registarske tablice protivno odredbama člana 141. ovog zakona;
4. ako bez ovlašćenja vrši tehnički pregled motornih i priključnih vozila, traktora i priključnih vozila kao i zaprežnih vozila koja vuku traktori (član 144);
5. ako ne postupi po rešenju organa unutrašnjih poslova donesenog na osnovu člana 156. stav 2. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i novčanom kaznom od 6.000 do 50.000 novih dinara i odgovorno lice u organizaciji udruženog rada, samoupravnoj interesnoj

zajednici ili drugom pravnom licu.

Novčanom kaznom od 6.000 do 50.000 novih dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u državnom organu, mesnoj zajednici i društveno-političkoj organizaciji.

Član 179.

Novčanom kaznom od 80.000 do 800.000 novih dinara kazniće se za prekršaj organizacija udruženog rada, samoupravna interesna zajednica ili drugo pravno lice:

1. ako naredi ili dozvoli da autobusima u međumjesnom prevozu bude pridodato priključno vozilo za prevoz putnika (član 13);
2. ako naredi ili dozvoli da se prevoz lica autobusima i trolejbusima, vrši protivno odredbama člana 14. stav 1. ovog zakona;
3. ako naredi ili dozvoli da se prevoz lica u prostoru za smeštaj tereta na teretno motorno vozilo vrši protivno odredbama člana 17. ovog zakona;
4. ako na teretnom motornom vozilu vrši skupni prevoz radnika, a nisu ispunjeni uslovi propisani u članu 18. st. 1. i 2. ovog zakona;
5. ako naredi ili dozvoli da se u teretnom motornom vozilu prevoze lica mlađa od 14 godina protivno odredbama člana 21. ovog zakona;
6. ako u propisanom roku ne izradi saobraćajno-tehničku dokumentaciju o postavljanju saobraćajnih znakova (član 150. stav 1);
7. ako ne propiše organizaciju i funkcionisanje unutrašnje kontrole (član 164).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 4.000 do 40.000 novih dinara i odgovorno lice u organizaciji udruženog rada, samoupravnoj interesnoj zajednici ili drugom pravnom licu.

Novčanom kaznom od 4.000 do 40.000 novih dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u državnom organu, mesnoj zajednici i društveno-političkoj organizaciji.

Član 180.

Novčanom kaznom od 60.000 do 600.000 novih dinara kazniće se za prekršaj organizacija udruženog rada, samoupravna interesna zajednica i centar za obuku vozač ili drugo pravno lice:

1. ako naredi ili dozvoli da se pri prevozu stoke teretnim motornim vozilom postupi protivno odredbama člana 20. ovog zakona;
2. ako naredi ili dozvoli da se prevoz lica vrši u zatvorenom prostoru motornog vozila koji se ne može iznutra otvoriti (član 22);
3. ako naredi ili dozvoli da teretnim motornim vozilom kojim se vrši skupni prevoz lica upravlja vozač koji ne ispunjava uslov iz člana 23. ovog zakona;
4. ako naredi ili dozvoli da se u priključnom vozilu koje vuče teretno motorno vozilo vrši prevoz lica (član 25);
5. ako naredi ili dozvoli da se na traktoru ili u priključnom vozilu koje vuče traktor vrši prevoz lica protivno odredbama člana 26. ovog zakona;

6. ako naredi ili dozvoli da se prevoz lica u priključnom vozilu koje vuče traktor vrši protivno odredbama člana 27. ovog zakona;
7. ako naredi ili dozvoli da se u priključnom vozilu koje vuče traktor vrši skupni prevoz lica protivno odredbama člana 28. ovog zakona;
8. ako naredi ili dozvoli da traktorom koji vuče priključno vozilo u kome se vrši skupni prevoz upravlja vozač koji ne ispunjava uslove iz člana 29. ovog zakona;
9. ako naredi ili dozvoli da radna mašina u saobraćaju na putu vuče priključke koji ne služe njenoj nameni (član 33. stav 1);
10. ako naredi ili dozvoli da se u priključnom vozilu koje vuče motokultivator vrši prevoz lica protivno odredbama člana 36. stav 3. ovog zakona;
11. ako naredi ili dozvoli da motokultivatorom koji u priključnom vozilu prevozi lica, upravlja lice koje ne ispunjava propisane uslove (član 36. stav 4);
12. ako naredi ili dozvoli da se Vučenje natovarenog teretnog motornog vozila, odnosno traktora sa priključnim vozilom vrši protivno odredbama člana 56. ovog zakona;
13. ako vrši probnu vožnju vozilom na motorni pogon koje nije propisno obeleženo (član 63);
14. ako bez posebnog odobrenja organizuje sportsku ili drugu priredbu na putu (član 64. stav 1);
15. ako naredi ili dozvoli da takmičare koji učestvuju na priredbi prate vozila koja nisu obeležena posebnom oznakom ili ako takvu oznaku na vreme ne dostavi nadležnim organima unutrašnjih poslova (član 68);
16. ako posle održane priredbe na putu ne postupi po odredbama člana 69. ovog zakona;
17. ako ne obavesti nadležni organ unutrašnjih poslova o prijemu lica povređenog u saobraćajnoj nezgodi ili ne obavesti o smrti lica povređenog u saobraćajnoj nezgodi (član 73);
18. ako naredi ili dozvoli da traktorom upravlja lice koje nema važeću dozvolu za vozača traktora ili drugu odgovarajuću dozvolu (član 76);
19. ako naredi ili dozvoli da vozač traktora kome je zabranjeno upravljanje traktorom ili kome je oduzeta dozvola za vozača traktora, upravlja traktorom u saobraćaju na putu za vreme trajanja zabrane, odnosno za vreme za koje mu je dozvola za vozača traktora oduzeta (član 81);
20. ako naredi ili dozvoli da osposobljavanje kandidata za vozača vrši lice koje nema dozvolu za vozača - instruktora (član 90. stav 2);
21. ako naredi ili dozvoli da osposobljavanje kandidata za vozača za teoretski deo ispita vrši lice koje ne ispunjava propisane uslove (član 90. stav 3);
22. ako početnu obuku iz upravljanja motornim vozilom vrši protivno odredbama člana 88. ovog zakona;
23. ako naredi ili dozvoli da se obučavanje kandidata za vozače vrši na vozilima koja ne ispunjavaju uslove iz člana 91. stav 1. ovog zakona;
24. ako se pri obuci kandidata za vozače ne pridržava odredaba člana 92. stav 1. ovog

zakona;

25. ako obučavanje kandidata za vozače vrši protivno odredbama člana 94. ovog zakona;

26. ako naredi ili dozvoli da pripremanje kandidata za vozača u upravljanju vozilom na putu otpočne protivno odredbama člana 97. stav 1. ovog zakona;

27. ako naredi ili dozvoli da obučavanje kandidata u upravljanju motornim vozilom vrši instruktor koji je pod uticajem alkohola ili drugih opojnih sredstava, bolestan, umoran ili u takvom psihičkom stanju da je nesposoban da vrši siguran nadzor nad kandidatom koga obučava (član 98. stav 1.);

28. ako visinu naknade za osposobljavanje kandidata za vozača utvrdi protivno odredbama člana 101. ovog zakona;

29. ako polaganje ispita za vozača motornog vozila organizuje i vrši u mestu koje ne ispunjava uslove propisane u članu 103. st. 1. i 2. ovog zakona;

30. ako obrazuje ispitnu komisiju protivno odredbama člana 104. ovog zakona.

31. ako omogući kandidatu polaganje ispita za vozača protivno odredbama člana 105. stav 1. ovog zakona;

32. ako o položenom ispitu provere znanja o poznavanju saobraćajnih propisa, odnosno o položenom ispitu za vozača motornog vozila i vozača traktora ne izda uverenje (član 109. st. 1. i 2.);

33. ako naredi ili dozvoli da vozilom upravlja lice koje nema važeću vozačku dozvolu ili dozvolu za vozača traktora, odnosno potvrdu o poznavanju saobraćajnih propisa (član 117. stav 2);

34. ako vrši zdravstvene preglede i izdavanja lekarskih uverenja o telesnoj i duševnoj sposobnosti za upravljanje motornim vozilom, a ne ispunjava propisane uslove (član 123);

35. ako prilikom prijema na pregled i lečenje lica postupi protivno odredbama člana 129. ovog zakona;

36. ako ne vodi propisanu evidenciju o oštećenim vozilima na kojima su vršene popravke (član 131);

37. ako naredi ili dozvoli da u saobraćaju na putevima učestvuju neregistrovana vozila protivno odredbi člana 132. stav 1. ovog zakona;

38. ako postupi protivno odredbama člana 146. stav 1. ovog zakona;

39. ako naredi ili dozvoli da u saobraćaju na putu učestvuje vozilo na kome nije vršen tehnički pregled propisan odredbama člana 147. stav 2. ovog zakona;

40. ako na zahtev organa unutrašnjih poslova ne daje odgovarajuće podatke o putu i o saobraćaju na putu (član 152);

41. ako ovlašćenom licu ne omogući vršenje nadzora nad zakonitošću rada u sprovođenju unutrašnje kontrole (član 167).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 3.000 do 30.000 novih dinara i odgovorno lice u organizaciji udruženog rada, samoupravnoj interesnoj zajednici i centru za obuku vozača ili drugom pravnom licu.

Novčanom kaznom od 3.000 do 30.000 novih dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u državnom organu, mesnoj zajednici i društveno-političkoj organizaciji.

Član 181.

Novčanom kaznom od 10.000 do 150.000 novih dinara kazniće se za prekršaj lica koje kao prevoznik u samostalnom obavljanju delatnosti ličnim radom sredstvima rada u svojini građana u tom svojstvu lično upravlja svojim vozilom, kao i kad poveri drugom licu na upravljanje svoje vozilo, kojim je učinjen prekršaj iz člana 178. stav 1. tač. 2. i 3, člana 179. stav 1. tač. 3, 4. i 5. i člana 180. stav 1. rač. 1. do 12, 18, 19, 33, 37. i 39. ovog zakona, kao i pojedinac sopstvenik privatne zanatske radnje za prekršaj iz člana 180. stav 1. tačke 36. ovog zakona.

Član 182.

Novčanom kaznom od 5.000 do 25.000 novih dinara ili kaznom zatvora po dva meseca kazniće se za prekršaj:

1. vozač koji na teretnom motornom vozilu vrši prevoz lica protivno odredbama člana 17. st. 1. i 3. ovog zakona;
2. vozač koji teretnim motornim vozilom vrši prevoz radnika protivno odredbama člana 18. ovog zakona;
3. vozač koji se pri vršenju skupnog prevoza teretnim motornim vozilom kreće brzinom većom od 50 km na čas (član 19);
4. vozač koji u teretnom motornom vozilu vrši prevoz lica mlađih od 14 godina protivno odredbama člana 21. ovog zakona;
5. vozač traktora koji postupa protivno odredbama člana 26. st. 4. i 5. ovog zakona.
6. vozač koji upravlja vozilom na motorni pogon kojim se vrši probna vožnja bez posebnog odobrenja (član 60);
7. vozač koji u saobraćaju na putu upravlja traktorom a nije mu izdata odgovarajuća dozvola (član 76);
8. vozač traktora koji u saobraćaju na putu upravlja traktorom za vreme trajanja zabrane upravljanja traktorom koja je upisana u njegovu dozvolu za vozača traktora, odnosno u vozačku dozvolu iz člana 76. ovog zakona ili za vreme za koje mu je dozvola za vozača traktora oduzeta (član 81);
9. vozač - instruktor koji za vreme obuke kandidata u upravljanju motornim vozilom i traktorom postupa protivno odredbama člana 98. ovog zakona;
10. vozač koji u saobraćaju na putu upravlja vozilom koje nosi registarske tablice protivno odredbama člana 141. ovog zakona, kao i sopstvenik vozila koji dozvoli da takvo vozilo učestvuje u saobraćaju.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kojim je izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju, ili prouzrokovana saobraćajna nezgoda, učinilac će se kazniti novčanom kaznom od 12.000 do 50.000 novih dinara ili kaznom zatvora od 30 dana do dva meseca, a vozaču će se uz kaznu izreći i zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom, odnosno zabrana upravljanja traktorom u trajanju od tri meseca do jedne godine.

Član 183.

Novčanom kaznom od 4.000 do 20.000 novih dinara ili kaznom zatvora do 30 dana kazniće se za prekršaj:

1. vozač koji pri uključivanju u saobraćaj sa zemljanog puta ili sa površina na kojima se ne vrši saobraćaj iznosi blato na kolovoz (član 7);
2. vozač koji u priključnom vozilu koje je pridodato autobusu prevozi putnike u međumesnom prevozu (član 13);
3. vozač koji autobusom i trolejbusom prevozi lica protivno odredbama člana 14. stav 1. ovog zakona;
4. vozač autobusa ili trolejbusa koji postupi protivno odredbama člana 15. ovog zakona;
5. vozač koji dok prevozi stoku teretnim motornim vozilom postupi protivno odredbama člana 20. ovog zakona;
6. vozač koji prevozi lica u zatvorenom prostoru motornog ili priključnog vozila koji se ne može iznutra otvoriti (član 22);
7. vozač koji teretnim motornim vozilima vrši skupni prevoz ako ne ispunjava uslov iz člana 23. ovog zakona;
8. vozač koji na spoljnim delovima motornog ili priključnog vozila prevozi lica protivno odredbama člana 24. ovog zakona;
9. vozač koji na priključnom vozilu koje vuče teretno motorno vozilo prevozi lica protivno odredbama člana 26. ovog zakona;
10. vozač koji na traktoru ili u priključnom vozilu koje vuče traktor prevozi lica protivno odredbama člana 26. st. 1-3. ovog zakona;
11. vozač koji u priključnom vozilu koje vuče traktor prevozi lica protivno odredbi člana 27. stav 1. ovog zakona;
12. vozač koji u priključnom vozilu koje vuče traktor vrši skupni prevoz protivno odredbama člana 28. ovog zakona;
13. vozač koji upravlja traktorom kojim se vrši skupni prevoz ako nije najmanje tri godine upravljao ovom kategorijom vozila (član 29);
14. vozač koji u saobraćaju na putu upravlja traktorom koji vuče preuređeno zaprežno vozilo, protivno odredbama člana 30. ovog zakona;
15. vozač koji na zaprežnom vozilu koje vuče traktor prevozi lica protivno odredbama člana 32. stav 1. ovog zakona;
16. vozač koji u priključnom vozilu koje vuče motokultivator prevozi lica protivno odredbi člana 36. stav 3. ovog zakona;
17. roditelj ili staratelj koji zanemari dužnost staranja ili dozvoli deci da voze bicikl protivno odredbama člana 37. ovog zakona;
18. roditelj ili staratelj koji zanemari dužnost staranja ili dozvoli licu mlađem od 14 godina da u saobraćaju na putu upravlja biciklom sa motorom (član 38);
19. vozač koji vučenje neispravnog vozila na motorni pogon vrši protivno odredbama člana 54. st. 2. i 3. ovog zakona;

20. učesnik u saobraćajnoj nezgodi koji je neposredno učestvovao u saobraćajnoj nezgodi u kojoj je bilo poginulih ili povređenih lica ili je nastala veća materijalna šteta, ako ne postupi po odredbama člana 71. ovog zakona;
21. učesnik u saobraćajnoj nezgodi koji ne postupi po odredbama člana 74. ovog zakona;
22. vozač koji u saobraćaju na putu upravlja radnom mašinom, motokultivatorom i biciklom sa motorom, a nije mu izdata potvrda o poznavanju saobraćajnih propisa, odnosno koji ne poseduje važeću vozačku dozvolu ili dozvolu za vozača traktora (član 78);
23. roditelj ili staratelj koji dozvoli da zaprežnim vozilom u saobraćaju na putu upravlja lice mlađe od 14 godina (član 82);
24. vozač - instruktor koji početnu obuku iz upravljanja vozilom izvodi van određenog poligona, odnosno drugog prostora (član 88);
25. vozač - instruktor koji se ne pridržava propisanog plana i programa obuke ili koji ne vodi propisane evidencije (član 92. stav 1);
26. kandidat za vozača motocikla i kandidat za vozača traktora koji se u upravljanju motociklom, odnosno traktorom na putu ne pridržava odredaba člana 99. ovog zakona;
27. sopstvenik vozila odnosno vozač kome je vozilo povereno na upravljanje, koji dozvoli da vozilom upravlja lice kome nije izdata odgovarajuća dozvola, odnosno potvrda o poznavanju saobraćajnog propisa (član 117. stav 2);
28. vozač vozila na motorni pogon koji promeni prebivalište ako tu promenu ne prijavi organu unutrašnjih poslova u određenom roku (član 118);
29. vozač koji u saobraćaju na putu upravlja neregistrovanim traktorom, radnom mašinom, motokultivatorom, biciklom sa motorom i zaprežnim vozilom (član 132. stav 1);
30. sopstvenik registrovanog vozila koji ne postupi po odredbama člana 142. ovog zakona.

Ako je prekršajem iz stava 1. ovog člana izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili prouzrokovana saobraćajna nezgoda, učinilac prekršaja će se kazniti novčanom kaznom od 8.000 do 40.000 novih dinara ili kaznom zatvora do dva meseca, a ako je učinilac prekršaja vozač motornog vozila ili vozač traktora, vozaču se uz kaznu može izreći i zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom, odnosno zabrana upravljanja traktorom u trajanju od 30 dana do jedne godine.

Član 184.

Novčanom kaznom od 2.000 novih dinara kazniće se na licu mesta za prekršaj:

1. vozač koji se vozilom kreće unazad protivno odredbama člana 9. ovog zakona;
2. vozač koji u saobraćaju na putu upravlja traktorom koji vuče zaprežno vozilo koje ne ispunjava uslove propisane u članu 31. ovog zakona;
3. vozač koji u saobraćaju na putu upravlja radnom mašinom protivno odredbama čl. 33. i 34. ovog zakona;
4. vozač koji u saobraćaju na putu upravlja motokultivatorom protivno odredbama člana 35. ovog zakona;

5. vozač koji u saobraćaju na putu upravlja motokultivatorom koji nema ispravne uređaje za upravljanje i zaustavljanje ili ako na motokultivatoru prevozi druga lica (član 36);
6. vozač koji u priključnom vozilu koje vuče motokultivator prevozi lica a ne ispunjava uslove iz člana 36. stav 4. ovog zakona;
7. vozač koji prevozi lica u prikolici koju vuče bicikl, bicikl sa motorom i motocikl, ili u tovarnom sanduku tricikla, tricikla sa motorom i motocikla na tri točka (član 41);
8. lice koje se na magistralnim i regionalnim putevima obučava u vožnji bicikla i bicikla sa motorom (član 42);
9. lice koje preko magistralnih i regionalnih puteva pregoni stoku van obeleženih mesta, ili koje pri tom ne preduzima propisane mere obezbeđenja (član 48);
10. lice koje na javnim putevima hrani, zadržava i ostavlja stoku, ili koje na magistralnim i regionalnim putevima goni stoku u stadu ili krdu, ili je prikuplja radi gonjenja na ispašu (član 49. st. 1. i 2);
11. lice koje noću goni stoku javnim putevima u stadu ili krdu, ako ne preduzme propisane mere bezbednosti (član 50. stav 3);
12. vozač koji vuče natovareno teretno motorno vozilo odnosno traktor sa priključnim vozilom protivno odredbama člana 56. ovog zakona;
13. vozač koji pri vučenju neispravnog vozila na motorni pogon postupa protivno odredbama člana 58. ovog zakona;
14. vozač - instruktor koji za vreme obuke kandidata u upravljanju motornim vozilom, prevozi druga lica (član 91. stav 2);
15. vozač koji upravlja traktorom, tramvajem, biciklom sa motorom, radnom mašinom ili motokultivatorom, a nema pri sebi važeću dozvolu odnosno potvrdu ili je ne pokaže na zahtev ovlašćenih lica (član 117).

Ako je prekršajem iz stava 1. ovog člana izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili saobraćajna nezgoda, učinilac će se kazniti novčanom kaznom od 3.000 do 25.000 novih dinara ili kaznom zatvora do dva meseca.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kojim je izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili saobraćajna nezgoda, može se protiv vozača izreći i zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom, odnosno zabrane upravljanja traktorom u trajanju od 30 dana do 6 meseci.

Član 185.

Novčanom kaznom od 1.000 novih dinara na licu mesta kazniće se za prekršaj:

1. vozač koji pri uključivanju u saobraćaj iz dvorišta, garaže ili druge površine, ne postupi po odredbama člana 6. ovog zakona;
2. vozač koji polukružno skretanje vozila vrši protivno odredbama člana 8. ovog zakona;
3. vozač koji ostavlja vozilo na motorni pogon na putu ako ne preduzme potrebne mere radi sprečavanja neovlašćenih lica da vozilo stave u pokret (član 10);
4. vozač koji ne preduzme potrebne mere da vozilo na motorni pogon ne krene samo sa mesta na kome je ostavljeno (član 11);

5. vozač koji u saobraćaju na putu prevozi u vozilu veći broj lica nego što je označeno u saobraćajnoj dozvoli odnosno u potvrdi o registraciji (član 12);
6. lica koje se prevoze teretnim motornim vozilom ako postupe protivno odredbama člana 17. stav 2. ovog zakona;
7. lica koje za vreme prevoza stoji u priključnom vozilu koje vuče traktor, sedi na stranicama tovarnog sanduka, uskače ili iskače dok je vozilo u pokretu ili se nalazi na spoljnim delovima vozila ili na priključnim oruđima koja vuče traktor (član 27);
8. lica koja za vreme dok se prevoze priključnim ili zaprežnim vozilom koje vuče traktor, ne postupaju po odredbama člana 27. stav 2. i člana 32. stav 2. ovog zakona;
9. vozač bicikla, bicikla sa motorom i motocikla ako prevozi lice protivno odredbama člana 39. ovog zakona;
10. vozač bicikla, bicikla sa motorom i motocikla koji u saobraćaju na putu vuče prikolicu koja ne ispunjava uslove propisane u članu 40. ovog zakona;
11. vozač bicikla ili bicikla sa motorom koji se biciklističkom stazom kreće brzinom većom od 40 km na čas (član 43);
12. vozač zaprežnog vozila koji ne vodi stoku pri prelasku preko puta rezervisanog za saobraćaj motornih vozila i na prelazu puta preko železničke pruge u nivou bez branika ili polubranika (član 44. stav 2);
13. gonič stoke koji, kada se stoka goni ili vodi javnim putem, ne postupuje po odredbama člana 50. st. 1. i 2. ovog zakona;
14. vodič organizovane kolone pešaka koji pri kretanju takve kolone u saobraćaju na putu ne postupuje po odredbama člana 53. ovog zakona;
15. lice koje upravlja neispravnim vozilom na motorni pogon koje se vuče pomoću užeta ili krute veze, ako nema odgovarajuću dozvolu (član 55);
16. vozač koji neispravno vozilo na motorni pogon vuče pomoću užeta ako je odstojanje između vozila kraće od tri metra (član 57);
17. vozač koji prilikom naizmeničnog propuštanja vozila na suženim delovima puta pri izvođenju radova na putu, ne postupi po znacima kojima se reguliše propuštanje vozila (član 59);
18. vozač vozila na motorni pogon kojim se vrši probna vožnja, ako vozilo nije propisno obeleženo (član 63);
19. vozač koji u saobraćaju na putu upravlja traktorom, a odgovarajućoj dozvoli je istekao rok važenja (član 76).

Ako je prekršajem iz stava 1. ovog člana izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili saobraćajna nezgoda, učinilac će se kazniti novčanom kaznom od 2.500 do 20.000 novih dinara ili kaznom zatvora do 30 dana.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kojim je izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili saobraćajna nezgoda, može se protiv vozača izreći i zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom, odnosno traktorom u trajanju od 30 dana do 3 meseca.

Član 186.

Novčanom kaznom od 500 novih dinara kazniće se na licu mesta za prekršaj:

1. vozač zaprežnog vozila koji se iza drugog vozila ne kreće na dovoljnom odstojanju (član 45);
2. vozač zaprežnog vozila koji prevozi lica protivno odredbama člana 46. ovog zakona;
3. vozač zaprežnog vozila ako za vreme vožnje postupa suprotno odredbama člana 47. ovog zakona;
4. pešak, biciklista ili jahač koji pri kretanju kolovozom ne postupa po odredbama člana 51. ovog zakona;
5. pešak koji pri silaženju na kolovoz radi obilaženja neke prepreke na trotoaru ne postupi po odredbama člana 52. ovog zakona;
6. vozač traktora, radne mašine, motokultivatora i bicikla sa motorom koji u saobraćaju na putu postupa protivno odredbama člana 139. ovog zakona;
7. vozač traktora, radne mašine, motokultivatora i bicikla sa motorom, koji upravlja vozilom a nema pri sebi ili na zahtev ovlašćenog lica ne pokaže potvrdu o registraciji za vozilo kojim upravlja (član 140).

Ako je prekršajem iz stava 1. ovog člana izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili saobraćajna nezgoda, učinilac će se kazniti novčanom kaznom od 1.500 do 15.000 novih dinara.

Član 187.

Novčanu kaznu na licu mesta za prekršaj iz čl. 210. stav 1, 211. stav 1, 212. stav 1. i 213. stav 1 Zakona o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima i za prekršaj iz čl. 184. stav 1, 185. stav 1. i člana 186. stav 1. ovog zakona naplaćuje radnik milicije koji vrši kontrolu i regulisane saobraćaja na putevima.

Član 188.

Opštinski organ unutrašnjih poslova koji vodi u evidenciji vozače motornih vozila i vozače traktora, dužan je da vodi urednu evidenciju o kaznama, zaštitnim merama i merama bezbednosti koje su izrečene ovim vozačima.

Organ koji izrekne kaznu, odnosno zaštitnu meru ili meru bezbednosti, dužan je da o izrečenoj kazni, odnosno meri obavesti opštinski organ unutrašnjih poslova koji vozača vodi u svojoj evidenciji.

Republički sekretarijat za unutrašnje poslove doneće bliže propise o vođenju evidencije iz stava 1. ovog člana.

Član 189.

Ako je za prekršaj za koji je izrečena zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom, odnosno traktorom, izrečena kazna zatvora, ova mera se računa od dana kad je kazne zatvora izdržana ili zastarela, a ako je za prekršaj izrečena novčana kazna - od dana kad je vozaču upisana u vozačku dozvolu, odnosno u dozvolu za vozača traktora zabrana upravljanja motornim vozilom odnosno traktorom.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 190.

Vozila na motorni pogon i priključna vozila koja su zbog znatnog oštećenja u saobraćajnoj nezgodi ili rashodovanja usled duge upotrebe ili drugih razloga

prepravljena, ne mogu da se registruju pre nego što se ne podvrgnu posebnom ispitivanju i o tome dobiju odobrenje.

Organizacija udruženog rada ili druga organizacija koja je ovlašćena za vršenje tehničkog pregleda vozila ne sme da izda potvrdu o tehničkoj ispravnosti vozila iz prethodnog stava dok se ne pribavi odobrenje.

Član 191.

Troškovi obezbeđenja probnih vožnji, sportskih i drugih priredaba na putu, prevoza opasnih materija, vanrednog prevoza i drugih vanrednih obezbeđenja na putu koja vrše organi unutrašnjih poslova padaju na teret organizatora odnosno prevoznika.

Republički sekretarijat za unutrašnje poslove donosi bliže propise o visini i načinu plaćanja ovih troškova.

Član 192.

Skupština grada Beograda donosi bliže propise o uređajima za tramvaje, o tehničkim uslovima za njihove uređaje i opremu, o tehničkim pregledima tramvaja i vozačima tramvaja.

Član 193.

Auto-škole će usaglasiti svoju organizaciju i rad sa odredbama Zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima ("Službeni glasnik SR Srbije", broj 19/82) najkasnije do 15. aprila 1983. godine.

Član 194.

Ispiti za vozače motornih vozila, vozače traktora i vozače-instruktore, kao i provera poznavanja saobraćajnih propisa vozača tramvaja, bicikla sa motorom, radnih mašina i motokultivatora, do donošenja programa na osnovu ovlašćenja iz Zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima ("Službeni glasnik SR Srbije", broj 19/82), polagaće se odnosno provera poznavanja saobraćajnih propisa vršiće se, prema programima koji su predviđeni propisima koji su važili na dan stupanja na snagu tog zakona.

Član 195.

Ispiti za vozače motornih vozila, vozače traktora i vozače-instruktore, kao i provera poznavanja saobraćajnih propisa vozača tramvaja, bicikla sa motorom, radnih mašina i motokultivatora, mogu da se polažu, odnosno provere poznavanja saobraćajnih propisa mogu da se vrše i po postupku, na način i pred organima, kako je to predviđeno propisima koji su važili na dan stupanja na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima ("Službeni glasnik SR Srbije", broj 19/82), a najduže do 15. aprila 1983. godine.